

COL·LECCIÓ
8
GALERIA
BALEAR
D'ESPÈCIES

ARBRES I BOSCOS DE LES ILLES BALEARS

Árboles y bosques de las Islas Baleares
Trees and forests in the Balearic
Bäume und Wälder auf den Balearen

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria de d'Agricultura,
Medi Ambient i Territori

LLEDONER DE MONTJÚRI
(FOTO: JAUME GARCÍA-DELGADO)

Atès que 2011 ha estat declarat Any Mundial dels Boscos per les Nacions Unides, la col·lecció «Galeria Balear d'Espècies» vol fer la seva aportació amb el llibre que teniu a les mans. L'ús dels boscos de les Illes ha variat sensiblement al llarg del temps, i d'un aprofitament forestal molt important en forma de fusta i llenya hem passat a una consciència general del seu valor ambiental i paisatgístic. La reducció de la intensitat d'explotació genera una *naturalització* del nostre medi. El llibre, a més a més, recull algunes imatges dels arbres singulars més importants del nostre territori, elements patrimonials i històrics de gran importància.

Els volums anteriors de la col·lecció estan dedicats al voltor negre (2004), el ferreret (2005), les sargantanes de les Balears (2006), el vell marí (2007), la flora del Puig Major (2008) i l'àguila peixatera (2009).

Dado que 2011 ha sido declarado Año Mundial de los Bosques por las Naciones Unidas, la colección «Galeria Balear d'Espècies» quiere hacer su aportación con el libro que tenéis en las manos. El uso de los bosques de las Islas ha variado sensiblemente a lo largo de tiempo, y de un aprovechamiento forestal muy importante en forma de madera y leña hemos pasado a una conciencia general de su valor ambiental y paisajístico. La reducción de la intensidad de explotación genera una *naturalización* de nuestro medio. El libro, además, recoge algunas imágenes de los árboles singulares más importantes de nuestro territorio, elementos patrimoniales e históricos de gran importancia.

Los volúmenes anteriores de la colección están dedicados al buitre negro (2004), el ferreret (2005), las lagartijas de las Baleares (2006), la foca monje (2007), la flora del Puig Major (2008) y el águila pescadora (2009).

ARBRES I BOSCOS DE LES ILLES BALEARS

Árboles y bosques de las Islas Baleares
Trees and forests in the Balearics
Bäume und Wälder auf den Balearen

COL·LECCIÓ

8

G A L E R I A
B A L E A R
D'ESPÈCIES

ARBRES I BOSCOS
DE LES ILLES BALEAR S

FOTO PORTADA / COVER PHOTOGRAPH / FOTO TITELSEITE:
DES DE SEMPRE, LES FIGUERES HAN FORNIT D'ALIMENT I OMBRA EL BESTIAR • DESDE SIEMPRE, LAS HIGUERAS HAN PROVEÍDO DE ALIMENTO Y SOMBRA AL GANADO • FIG TREES HAVE ALWAYS PROVIDED LIVESTOCK WITH FOOD AND SHADE • DIE FEIGENBÄUME BIETEN DEM VIEH VON JEHER FUTTER UND SCHATTEN
(FOTO: JAUME GARCÍA-DELGADO)

ARBRES I BOSCOS DE LES ILLES BALEARS
FORMA PART DE LA GALERIA BALEAR D'ESPÈCIES, COL·LECCIÓ PATROCINADA PER
LA CONSELLERIA D'AGRICULTURA, MEDI AMBIENT I TERRITORI DEL GOVERN DE LES ILLES BALEARS

TEXTOS: JOAN MAYOL. SERVEI DE PROTECCIÓ D'ESPÈCIES
© DE LES FOTOGRAFIES: ELS AUTORS
© D'AQUESTA EDICIÓ: BALTAR & ASSOCIATS

DISSENY: BALTAR
TRADUCCIÓ: ANDREA KOWALENKO (ALEMANY), RICK LARG (ANGLÈS)
IMPRESSIÓ: GRÀFIQUES MALLORCA

ISBN: 978-84-15259-02-2
DIPÒSIT LEGAL: PM-1761-2011

PERIFÈRICS
CAN SALES, 11A · 07012 PALMA (MALLORCA)
TEL. 971 72 79 39
BALTAR@BALTAREEDIT.COM

ÍNDEX / ÍNDICE / INDEX / VERZEICHNIS

ARBRES I BOSCOS DE LES ILLES BALEARS	7
ÀLBUM FOTOGRÀFIC / ÁLBUM FOTOGRÁFICO / PHOTOGRAPH ALBUM / FOTOALBUM	22-66
ÁRBOLES Y BOSQUES DE LAS ISLAS BALEARES	67
TREES AND FORESTS IN THE BALEARICS	75
BÄUME UND WÄLDER AUF DEN BALEAREN	83

EL PI DE SON CREUS, DE BUNYOLA, ARRIBA FINS ELS 31 METRES D'ALÇADA. ÉS EL PI AMB LA SOCA MÉS GRUIXADA DE LES ILLES • EL PINO DE SON CREUS, EN BUNYOLA, ALCANZA LOS 31 METROS DE ALTURA. ES EL PINO CON EL TRONCO MÁS GRUESO DE LAS ISLAS. • THE PINE TREE AT SON CREUS, BUNYOLA, HAS A HEIGHT OF 31 METRES (102 FT) AND IS THE PINE WITH THE THICKEST TRUNK IN THE BALEARICS • DIE KIEFER VON SON CREUS IN BUNYOLA IST 31 METER HOCH. ES HANDELT SICH UM DIE KIEFER MIT DEM DICKSTEN STAMM AUF DEN BALEAREN.
(FOTO: JOAN OLIVER)

PRESENTACIÓ

L'any 2011 ha quedat marcat per les dificultats econòmiques a tot el món desenvolupat, però això no ens ha de fer oblidar una efemèride enormement significativa. Ha estat l'Any Mundial dels Boscos, per decisió de les Nacions Unides. La coincidència té un gran valor simbòlic: els boscos són per a la humanitat un enorme valor econòmic, pels recursos que ens proporcionen. Però també són molt més que això: resulten fonamentals per a la qualitat ambiental de tot el planeta, tant pel cicle de l'oxigen i altres elements com per la gran biodiversitat que s'hi manté. Per tant, enfront de la crisi actual d'un model financer basat en l'economia especulativa, possiblement no sostenible, tenim els grans valors aliens a l'activitat humana, molt més permanents i que ens proporcionen beneficis materials i espirituals sense l'exigència de contraprestacions.

Els boscos, com sap tothom, estan formats per arbres. Però el que sorprendrà als lectors no especialistes serà constatar la riquesa d'espècies d'arbres presents a les Balears. I, d'altra banda, cal recordar que els boscos són molt més que grups d'arbres: sense la fauna, sense els arbusts i herbes del sotabosc, sense els fongs i sense tants altres organismes, podrem tal vegada tenir plantacions d'arbres, però no boscos.

Les Balears passen per un moment històric positiu per als ecosistemes forestals, ja que hem alleugerit la pressió que els suposava l'aprofitament de la fusta i la llenya. La millor prova d'aquest fet és l'increment de superfície i nombre d'arbres que demostren els successius inventaris forestals, les dades dels quals trobareu en aquest llibre. Tanmateix, això no ens ha de fer oblidar la necessitat d'assegurar que els boscos necessiten protecció activa: cal evitar els incendis —i extingir-los amb rapidesa si es produeixen—, fer que en els boscos no s'estenguin usos incompatibles amb la seva conservació i, tal vegada el més important, hem d'aconseguir que tota la societat sigui conscient dels seus valors i de la importància de conservar-los activament. En aquest sentit, el llibre pot ser útil: haurà estat una bona contribució a l'Any Mundial dels Boscos.

Gabriel Company
Conseller d'Agricultura, Medi Ambient i Territori

DINS LES BALEARS, EL TEIX NOMÉS ÉS PRESENT A MALLORCA, I NO EN QUEDEN MÉS DE 600 EXEMPLARS EN ESTAT SILVESTRE. L'ÚS DE LA FUSTA, EN L'ANTIGUITAT, I LES CABRES, ACTUALMENT, SÓN LES AMENACES QUE HA HAGUT D'AFRONTAR L'ESPÈCIE • EN BALEARES, EL TEJO SÓLO ESTÁ PRESENTE EN MALLORCA, Y NO QUEDAN MÁS DE 600 EJEMPLARES EN ESTADO SILVESTRE. EL USO DE LA MADERA, EN LA ANTIGÜEDAD, Y LAS CABRAS, ACTUALMENTE, SON LAS AMENAZAS QUE HA DEBIDO AFRONTAR LA ESPECIE • IN THE BALEARICS, THE YEW TREE ONLY GROWS ON MALLORCA, WHERE JUST 600 WILD YEWES REMAIN. THE USE OF ITS WOOD IN BYGONE TIMES, AND GOATS IN THE PRESENT DAY, HAVE BEEN THE SPECIES' MAIN ENEMIES • AUF DEN BALEAREN SIND EIBEN NUR AUF MALLORCA VERTRETEN, WO ES NUR NOCH WENIGER ALS 600 WILDE EXEMPLARE GIBT. FRÜHER HATTE DIE ART MIT DER NUTZUNG IHRES HOLZES ZU KÄMPFEN, HEUTZUTAGE SIND IHRE FEINDE DIE ZIEGEN (FOTO: SEBASTIÀ TORRENS)

UNA OLIVERA DE DOS METRES I MIG DE DIÀMETRE, FOTOGRAFIADA A EIVISSA A PRINCIPIS DE SEGLE XX (H. KNOCHE, *FLORA BALEARICA*) • UN OLIVO DE DOS METROS Y MEDIO DE DIÁMETRO, FOTOGRAFIADO EN IBIZA A PRINCIPIOS DEL SIGLO XX (H. KNOCHE, *FLORA BALEARICA*) • AN OLIVE TREE MEASURING 2½ METRES (8 FT.) IN DIAMETER, PHOTOGRAPHED ON IBIZA IN THE EARLY 20TH CENTURY. (H.KNOCHE, *FLORA BALEARICA*) • EIN OLIVENBAUM MIT ZWEIEINHALB METERN DURCHMESSER, FOTOGRAFIERT AUF IBIZA ZU BEGINN DES 20. JAHRHUNDERTS (H. KNOCHE, *FLORA BALEARICA*).

Els grans protagonistes de la natura al medi terrestre són els arbres i els boscos: la major part de les terres no transformades per l'acció humana estan cobertes d'arbres, a excepció dels deserts i els pols. Certament, la destralt i el foc han eliminat la cobertura arbòria en grans extensions, però tot i així la FAO calcula que al món hi ha 3.870 milions d'hectàrees de boscos, quasi vuitanta vegades la superfície d'Espanya. Sense cap dubte, el principal i més actiu component dels ecosistemes terrestres són els arbres, per la seva abundància, la seva biomassa, la seva funció fotosintètica i la seva producció de matèria orgànica.

L'any 2011 ha estat declarat per les Nacions Unides Any Internacional dels Boscos, amb el reconeixement que són fonamentals per al desenvolupament sostenible de la humanitat, pels beneficis econòmics, socio-culturals i ambientals que ens proporcionen. L'ONU, per tant, recomana l'ordenació sostenible, la conservació i el desenvolupament de tot tipus de boscos i arbres aïllats.

Les Balears estan enclavades en una regió climàtica, la mediterrània, de vocació fonamentalment forestal: l'alzinar és el bosc per antonomàsia a Mallorca i Menorca, els pinars tenen una importància enorme des de fa mil·lennis, i no podem oblidar els ullastrars i els savinars, que constitueixen ecosistemes forestals molt rellevants. Conèixer i apreciar els boscos i els arbres de les Illes és obligat per a qualsevol persona sensible als valors de la natura.

ELS BOSCOS DOMINANTS: PINARS I ALZINARS

Molta gent queda sorpresa quan sap que a les Balears hi ha quasi vint espècies d'arbres silvestres: tots coneixem el pi, l'alzina, l'ullastre i la savina, però la gent urbana tendrà dificultats per esmentar mitja dotzena més d'espècies, i probablement no ha sentit parlar mai de les més rares, alguna de les quals té a les illes efectius molt reduïts.

L'autèntic rei dels arbres de les Balears és el pi. El clima i el terreny li són perfectes, i tant s'adapta a l'aridesa dels arenals marítims, on el vent l'esculpeix en formes ajagudes (els pins barraquers), com a les garrigues, les faldes de muntanya i els rocams més inhòspits. Pot créixer aïlladament tot penjat de penyals abruptes, o bé formar masses d'una densitat impenetrable. La seva potència per envair conreus descuidats (i, en especial, els olivars de la serra de Tramuntana) li fa perdre l'estimació dels pagesos, però, en canvi, el seu prestigi entre poetes i pintors és prova del seu valor cultural. Com és sabut, el nom

LES ALZINES D'ALLMALLUTX CONSTITUTEIXEN UN CONJUNT D'ARBRES DE GRAN BELLESA • LAS ENCINAS DE ALLMALLUTX CONSTITUYEN UN CONJUNTO DE ÁRBOLES DE GRAN BELLEZA • THE ALLMALLUTX HOLM OAKS COMPRISE A GROVE OF GREAT BEAUTY • DIE STEINEICHEN VON ALLMALLUTX BILDEN EINE WUNDERSCÖN ANZUSEHENDE BAUMGRUPPE
(FOTO: ANTONIO GARCÍA-DELGADO)

ELS FORMIGUERS, CARAMULLS DE LLENYA QUE CREMAVEN ENTERRATS, EREN EL PROCEDIMENT TRADICIONAL D'ADOB. SUPOSAVEN, CADA ANY, LA COMBUSTIÓ DE MILERS DE TONES DE LLENYA (H. KNOCHE, *FLORA BALEARICA*) • LOS HORMIGUEROS O *FORMIGUERS*, MONTONES DE LEÑA QUE SE QUEMABAN ENTERRADOS, ERAN EL PROCEDIMIENTO TRADICIONAL DE ABONO. SUPONÍAN, CADA AÑO, LA COMBUSTIÓN DE MILES DE TONELADAS DE LEÑA (H. KNOCHE, *FLORA BALEARICA*) • THE BIOCHAR PRODUCED IN *FORMIGUERS*, WHICH WERE HEAPS OF FIREWOOD COVERED BY SOIL AND THEN SLOWLY BURNT, WAS THE TRADITIONAL RECIPE FOR FERTILIZING FIELDS. THIS MEANT THOUSANDS OF TONS OF WOOD WERE BURNT EVERY YEAR. (H. KNOCHE, *FLORA BALEARICA*) • DURCH UNTERIRDISCHES VERBRENNEN VON BRENNHOLZ WURDE TRADITIONELL DÜNGER HERGESTELLT. DAFÜR WURDEN JEDES JAHR TAUSENDE TONNEN BRENNHOLZ VERBRANNT (H. KNOCHE, *FLORA BALEARICA*)

de Pitiüses que els grecs donaren a Eivissa i Formentera prové de l'abundància extraordinària de l'espècie en aquestes illes, però tampoc podem imaginar Mallorca i Menorca sense pinars. Erròniament, un temps alguns el consideraren no natiu, però els estudis de pol·len fòssil han demostrat la seva abundor a les Balears abans de l'arribada dels humans.

Els alzinars mallorquins i menorquins són els boscos de més prestigi: atapeïts i ombrívols, generen un microclima més suau que el dels pinars, acumulen considerables quantitats d'humus i constitueixen la vegetació més desenvolupada en equilibri amb les condicions ambientals de la major part de les dues illes majors, el que els botànics anomenen clímax. L'alzinar balearic, amb diverses espècies de plantes bulboses i alguns endemismes, és reconegut com a singular pels botànics, i en condicions naturals cobriria la major part de l'interior de Mallorca i de Menorca.

A més, cal destacar que hi ha una certa diversitat taxonòmica entre els pins i les alzines de les Balears (vegeu l'annex).

ULLASTRARS I SAVINARS, LA MARCA MEDITERRÀNIA

Un bosc autòcton que ha resultat molt transformat per l'esser humà és l'ullastrar. Se suposa que, sense transformació humana, ullastres i mates formaven masses denses i de quatre o cinc metres d'altura, amb nombroses plantes enfiladisses i un sotabosc molt divers, fins i tot més que l'alzinar. Els ullastrars que no foren talats varen ser molt esclarissats, i proveïren fusta de gran duresa i qualitat i amb usos molt diversos. Avui, de molts d'aquests ullastrars només en queden bardisses o redols a fons de barrancs o comellars favorables, però constitueixen un testimoni preciós de com va ser la vegetació forestal de les zones on la humitat no era suficient per als alzinars.

Però els boscos són molt més diversos. Allà on la proximitat a la mar imposa condicions ecològiques particulars o el microclima local és més àrid, tenen un paper important savines i ginebrons, que poden conviure amb els pins. Els savinars són especialment característics de gran part de les Pitiüses, on es conserven exemplars de savina de grans dimensions. Quant als ginebrons, l'única bosquina gairebé testimonial que es conserva a Balears és a la franja dunar del Parc de s'Albufera; aquesta vegetació es desenvolupa en sòls arenosos profunds, i antany va existir a l'Arenal de Palma, on no en queda cap exemplar.

BOSCOS TESTIMONIALS

També tenim ecosistemes forestals molt locals, amb una reduïda presència, però amb un significat ecològic especial: les vores de torrent i llocs humits són poblats per boscos de ribera, on polls, oms i fleixos integren uns ecosistemes quasi lineals, particulars i d'alta diversitat. Certament la seva difusió és limitada, i han estat històricament molt transformats per l'acció humana. Els tamarellars, els boscos de zones salabroses i de litoral, són un altre cas amb gran diversitat d'espècies.

No podem deixar d'esmentar els escassíssims testimonis dels boscos boreoalpins, que ocupen indrets molt concrets als cims més alts de la serra de Tramuntana: pomeres bordes, teixos, rotabocs, corners i alguns arbustos, tots propis de climes més freds, sobreviuen en els microclimes locals dels cims mallorquins. Aquestes espècies arribaren a Mallorca durant el Quaternari, i avui mantenen poblacions molt reduïdes però d'evident interès científic.

I tenim també espècies d'arbres que mai no arriben a formar boscos, ni tan sols testimonials: és el cas dels reures, reduïts a una sola localitat de Mallorca, algunes sureres escampades arreu dels sòls silícics menorquins o els escassíssims pinastres de Menorca, l'estudi genètic dels quals ha demostrat diferències amb els ibèrics. Finalment, no podem oblidar arbres introduïts i naturalitzats en èpoques molt antigues que s'han integrat en el paisatge, com és el cas de figueres (normalment arbustives, a penyals o parets), algun garrofer i ametler.

ARBUSTS QUE PODEN SER ARBRES

La distinció d'arbre i arbust no és estricta. Es consideren arbres els exemplars dominats per una soca única i de determinada altura. Tenim espècies que normalment són arbustives (absència de soca dominant, desenvolupament limitat), però que en certs casos adquireixen característiques plenament arbòries. Així passa amb algunes mates llentisqueres, alguns garballons que tenen fins a quatre i cinc metres d'altura, i fins i tot alguns llampúdols i boixos a la serra de Tramuntana. Aquests individus vegetals, molts dels quals poden ser pluricentenaris, són mereixedors d'un respecte total.

ARBRES I GENT

Les relacions dels boscos i les persones han estat i són de gran intensitat. Tenim amb els boscos un deute impagable. Sense els boscos, no hauria existit progrés. Hem navegat sobre fustes de boscos durant milers d'anys, n'hem extret quantitats immenses per a construcció —sense bigues no hi ha cases—, per als més diversos usos artesanals i, sobretot, hem obtingut una colossal quantitat d'energia en forma de llenya i de carbó per a forns, cuines, per coure calç i altres usos. Fins a l'època dels combustibles fòssils, els boscos havien estat essencials per a l'economia humana, i avui encara resulten importantíssims per a moltes societats que no tenen accés al gas o al petroli.

Els aprofitaments dels boscos i dels arbres silvestres han esdevingut enormement diversos. La resina (pega) ha estat cabdal per al calafateig d'embarcacions i altres usos. L'escorça dels arbres, per a l'adob de pells. N'hem obtingut fruits, hi hem fet pasturar el bestiar, i n'aprofitam altres productes com els bolets. Els boscos han estat i poden ser capitals de gran productivitat.

Tan gran com la seva destrucció tradicional. Els millors sòls —on hi havia els millors boscos— han estat ocupats per l'agricultura i els serveis, i durant molt de temps no se n'ha fet un ús sostenible. Mereix ser citada l'enorme capacitat destructiva que han tingut els exèrcits i els episodis bèl·lics. Els imperis colonials es fona-

mentaven en grans flotes navals, que suposaven desforestacions extenses. I els exèrcits eren grans consumidors de fusta i llenya. Menorca, amb les successives ocupacions angleses, francesa i espanyola, va ser un cas paradigmàtic, i travessà moments de desforestació quasi completa com a resultat de les estades i activitats dels diferents exèrcits.

Aquesta relació d'explotació humana del bosc ha tingut dos efectes contradictoris: d'una banda, ha suposat —i suposa encara en països menys desenvolupats— un factor de degradació considerable, ja que el bosc es destrueix i es perd, víctima de la necessitat o de la cobdícia. Però, d'altra banda, és justament d'aquesta relació que hem après a conservar, a usar amb seny, a imposar regles en benefici de futures generacions. La moderna consciència de conservació de la natura neix sobretot de l'alarma que despertà la destrucció forestal en persones intel·ligents i sensibles. La tradició de conservació del bosc té arrels medievals o anteriors, i els seus principis s'han estès a altres àmbits de la biosfera. No és casual que a molts països, entre els quals els nostres, la moderna conservació de la natura s'hagi desenvolupat en els antics serveis forestals, i que els primers parcs nacionals siguin precisament àrees boscoses.

En el segle XIX, un moment de desforestació intensa, l'Estat evità la desamortització dels millors boscos, que en mans privades haurien estat destruïts, i començà a aplicar la legislació moderna que equilibra l'ús de les matèries forestals amb la conservació del recurs. Al llarg del segle XX aquesta normativa s'anà fent més detallada i eficaç.

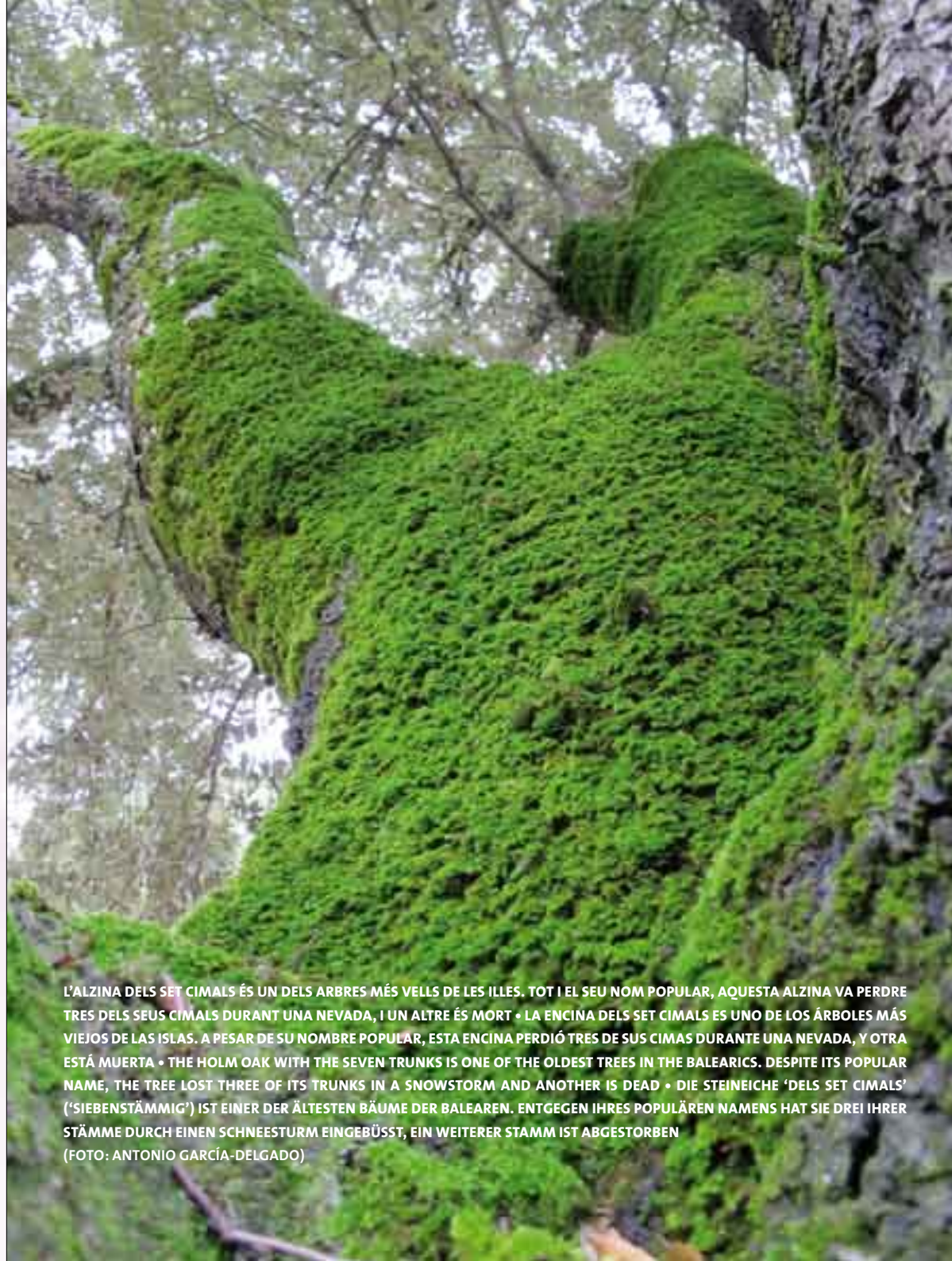
LES ALZINES S'ANOMENEN *BELLOTERES* A EIVISSA. N'HI HA BEN POQUES, I UN BON EXEMPLAR ÉS LA DE CAN CARRERÓ. PRODUÏX AGLANS DOLÇOS, I LA SEVA CAPÇADA FA MÉS DE 20 METRES DE DIÀMETRE • LAS ENCINAS SE LLAMAN *BELLOTERES* EN IBIZA. HAY MUY POCAS, Y UN BUEN EJEMPLAR ES LA DE CAN CARRERÓ. PRODUCE BELLITAS DULCES, Y SU COPA MIDE MÁS DE 20 METROS DE DIÁMETRO • THE HOLM OAKS ARE CALLED '*BELLOTERES*' (OR 'ACORN TREES') IN IBIZA. VERY FEW REMAIN, BUT THERE IS ONE SPECIMEN AT CAN CARRERÓ. IT PRODUCES SWEET ACORNS AND ITS CROWN IS OVER 20 METRES (65 FT) ACROSS • STEINEICHEN WERDEN AUF DER INSEL IBIZA AUCH '*BELLOTERES*' ('EICHELBÄUME') GENANNT. ES GIBT NUR SEHR WENIGE EXEMPLARE UND EINES DAVON IST DIE STEINEICHE VON CAN CARRERÓ. SIE HAT EINE KRONE MIT ÜBER 20 METERN DURCHMESSER UND PRODUZIERT SÜSSE EICHELN (FOTO: ANTONIO GARCÍA-DELGADO)

Vivim una bona època per als boscos, tanmateix no lliure de problemes. Des de la meitat del segle passat el seu ús econòmic ha minvat considerablement. Disposem d'altres fonts d'energia més barates i de nous materials navals i de construcció. Per tant, la pressió humana ha disminuït, i els boscos recuperen terrenys de baixa rendibilitat agrària. En canvi, s'han destruït alguns boscos a causa de construccions i infraestructures, especialment al litoral. I els canvis sobtats en la seva funció econòmica els ha fet més densos i combustibles, un procés que no ha acabat i que continua essent uns dels drames més espectaculars de la natura mediterrània: els incendis forestals.

Els boscos s'han expandit, s'han fet més vulnerables, però probablement el canvi més important és que la consciència del seu valor s'ha estès i generalitzat més que mai. La llenya i la fusta que poden proporcionar és un valor secundari en relació a la seva funció paisatgística, de defensa de l'erosió, de producció d'oxigen, de conservació de la biodiversitat, del cicle hidrològic, dels usos recreatius...

Cada vegada estimam més els boscos i els arbres. Molts dels espais naturals protegits de les Illes Balears i del món són, precisament, forestals. I tenim la consciència del valor singular dels arbres venerables, d'edat provecta i talla disforja. A les Balears disposam d'una llei exemplar d'Arbres Singulares que empara amb rigor els declarats com a tals. La llei atorga una protecció irreversible: un cop l'arbre ha estat qualificat de singular sols pot deixar de ser-ho per mort de l'individu. Una bona garantia per evitar malifetes.

L'ALZINA DELS SET CIMALS ÉS UN DELS ARBRES MÉS VELL DE LES ILLES. TOT I EL SEU NOM POPULAR, AQUESTA ALZINA VA PERDRE TRES DELS SEUS CIMALS DURANT UNA NEVADA, I UN ALTRE ÉS MORT • LA ENCINA DELS SET CIMALS ES UNO DE LOS ÁRBOLES MÁS VIEJOS DE LAS ISLAS. A PESAR DE SU NOMBRE POPULAR, ESTA ENCINA PERDIÓ TRES DE SUS CIMAS DURANTE UNA NEVADA, Y OTRA ESTÁ MUERTA • THE HOLM OAK WITH THE SEVEN TRUNKS IS ONE OF THE OLDEST TREES IN THE BALEARICS. DESPITE ITS POPULAR NAME, THE TREE LOST THREE OF ITS TRUNKS IN A SNOWSTORM AND ANOTHER IS DEAD • DIE STEINEICHE 'DELS SET CIMALS' ('SIEBENSTÄMMIG') IST EINER DER ÄLTESTEN BÄUME DER BALEAREN. ENTGEGEN IHRES POPULÄREN NAMENS HAT SIE DREI IHRER STÄMME DURCH EINEN SCHNEESTURM EINGEBÜSST, EIN WEITERER STAMM IST ABGESTORBEN
(FOTO: ANTONIO GARCÍA-DELGADO)

EL BANYARRIQUER (*CERAMBYX CERDO*), ESPÈCIE PROTEGIDA PER LA NORMATIVA EUROPEA, ÉS UN ESCARABAT QUE POT ESDEVENIR PLAGA GREU D'ALZINES. AVUI ES TREBALLA PERQUÈ A LES BALEARS ES FACI UNA EXCEPCIÓ I NO S'APLIQUI AQUESTA NORMATIVA • EL GRAN CAPRICORNIO (*CERAMBYX CERDO*), ESPECIE PROTEGIDA POR LA NORMATIVA EUROPEA, ES UN ESCARABAJA QUE PUEDE CONVERTIRSE EN PLAGA GRAVE DE ENCINAS. HOY SE TRABAJA PARA QUE EN LAS BALEARES SE HAGA UNA EXCEPCIÓN Y NO SE APLIQUE ESTA NORMATIVA • THE GREAT CAPRICORN BEETLE (*CERAMBYX CERDO*), A SPECIES PROTECTED UNDER EUROPEAN LAW IS A BEETLE THAT CAN BECOME A SERIOUS PEST TO THE HOLM OAKS. PRESENTLY THERE ARE MOVES TO MAKE THE BALEARICS AN EXCEPTION TO THIS LAW SO THAT THIS PROTECTION IS NOT APPLIED • DER GROSSE EICHENBOCK (*CERAMBYX CERDO*) IST EINE DURCH EUROPÄISCHE VORSCHRIFTEN GESCHÜTZTE KÄFERART, DIE ZUR SCHWEREN PLAGA FÜR STEINEICHEN WERDEN KANN
(FOTO: LUIS NÚÑEZ)

No hi ha dubte que l'home ha estat, i és en diversos indrets, l'espècie amb més capacitat destructora dels boscos, i que per la nostra acció cada any se'n perden encara milers d'hectàrees. Però també tenim la capacitat i les eines per utilitzar-los amb seny, i no sols conservar-los sinó regenerar-los i restaurar el bon estat de gran part del territori. És una qüestió de voluntat social, i la sensibilitat actual cap a la vida ens situa en una posició favorable i dóna peu a l'optimisme.

EL CEDRE DE MASSANELLA ÉS UN ARBRE SINGULAR MOLT CONEGUT AL POBLE DE MANCOR DE LA VALL. ES CALCULA QUE LA SEVA EDAT POT SER D'UNS 250 ANYS • EL CEDRO DE MASSANELLA ES UN ÁRBOL SINGULAR MUY CONOCIDO EN EL PUEBLO DE MANCOR DE LA VALL. SE CALCULA QUE SU EDAD PUEDE SER DE UNOS 250 AÑOS • THE MASSANELLA CEDAR IS A HERITAGE TREE THAT IS VERY WELL KNOWN TO THE VILLAGERS OF MANCOR DE LA VALL. IT IS THOUGHT TO BE AT LEAST 250 YEARS OLD • DIE ZEDER VON MASSANELLA IST EIN SINGULÄRER BAUM, DER IN MANCOR DE LA VALL SEHR BEKANNT IST. IHR ALTER WIRD AUF CA. 250 JAHRE GESCHÄTZT (FOTO: JAUME GARCÍA-DELGADO)

DURANT MIL·LENNIS, LA NAVEGACIÓ HA ESTAT POSSIBLE GRÀCIES ALS BOSCOS, QUE PROPORCIONAVEN LA MATÈRIA PRIMERA PER A LA CONSTRUCCIÓ NAVAL • DURANTE MILENIOS, LA NAVEGACIÓN HA SIDO POSIBLE GRACIAS A LOS BOSQUES, QUE PROPORCIONABAN LA MATERIA PRIMA PARA LA CONSTRUCCIÓN NAVAL • FOR THOUSANDS OF YEARS, SEA TRAVEL WAS MADE POSSIBLE THANKS TO THE FORESTS, WHICH PROVIDED THE RAW MATERIAL FOR THE BUILDING OF SHIPS AND BOATS • ÜBER JAHRTAUSENDE HINWEG WURDE DIE SEEFAHRT DURCH DIE WÄLDER ERMÖGLICHT, DIE DEN ROHSTOFF FÜR DEN SCHIFFSBAU LIEFERTEN (FOTO: SEBASTIÀ TORRENS)

LA MANERA D'OBTENIR CALÇ A LA MUNTANYA ERA COENT PEDRES CALCÀRIES AMB UNA GRAN QUANTITAT DE LLENYA EN ELS FORNS DE CALÇ. ELS CALCINERS EREN ELS ENCARREGATS DE FER AQUESTA FEINA • PARA OBTENER CAL EN LA MONTAÑA SE COCIAN PIEDRAS CALCÁREAS CON UNA GRAN CANTIDAD DE LEÑA EN LOS HORNOS DE CAL. LOS CALEROS ERAN LOS ENCARGADOS DE REALIZAR ESTE TRABAJO • THE WAY OF OBTAINING LIME FROM THE MOUNTAIN WAS TO HEAT LIMESTONE USING HUGE AMOUNTS OF FIREWOOD IN LIME KILNS. LIME BURNERS WERE THOSE WHO DID THIS • KALK WURDE IN DEN BERGEN DADURCH GEWONNEN, DASS KALKSTEINE MIT EINER GROSSEN MENGE BRENNHOLZ IN DEN KALKÖFEN GEBRANNT WURDEN. DIES WAR DIE ARBEIT DER KALKBRENNER (FOTO: SEBASTIÀ TORRENS)

EL FICUS DE LA MISERICÒRDIA ÉS UN DELS EXEMPLARS MÉS GRANS D'AQUESTA ESPÈCIE A LES BALEARS. LES SEVES ARRELS QUEDAREN DESCOBERTES DURANT LES OBRES QUE ES FEREN A LA RAMBLA • EL FICUS DE LA MISERICÒRDIA ES UNO DE LOS EJEMPLARES MÁS GRANDES DE ESTA ESPECIE EN LAS BALEARES. SUS RAÍCES QUEDARON AL DESCUBIERTO DURANTE LAS OBRAS QUE SE REALIZARON EN LA RAMBLA • THE MISERICÒRDIA FICUS IS ONE OF THE LARGEST SPECIMENS OF THE SPECIES IN THE BALEARICS. ITS ROOTS HAVE BEEN FOUND TO REACH AS FAR AS LA RAMBLA DURING ROAD WORKS THERE • DER FICUS VON LA MISERICÒRDIA IST EINES DER GRÖSSTEN EXEMPLARE SEINER ART AUF DEN BALEAREN. SEINE WURZELN REICHEN BIS AUF DIE RAMBLAS UND WURDEN DORT BEI BAUARBEITEN FREIGELEG (FOTO: ANTONIO GARCÍA-DELGADO)

EL BELLAOMBRA DE CAN CONRADO ES TROBA A SANTA MARIA DEL CAMÍ, DINS UNA PROPIETAT PRIVADA. ABANS NO ESTAVA TANCAT, I ERA EL LLOC ON JUGAVEN ELS NINS DEL POBLE • EL OMBÚ DE CAN CONRADO SE ENCUENTRA EN SANTA MARIA DEL CAMÍ, DENTRO DE UNA PROPIEDAD PRIVADA. ANTES NO ESTABA ENCERRADO, Y ERA EL LUGAR DONDE JUGABAN LOS NIÑOS DEL PUEBLO • THE CAN CONRADO BELLA SOMBRA TREE IS ON PRIVATE PROPERTY IN SANTA MARIA. IN THE PAST, HOWEVER, IT WAS NOT ENCLOSED AND THE CHILDREN OF THE VILLAGE WOULD PLAY THERE • DER OMBÚ VON CAN CONRADO BEFINDET SICH IN SANTA MARIA INNERHALB EINER PRIVATEN LIEGENSCHAFT, DIE JEDOCH FRÜHER NICHT GESCHLOSSEN WAR. AN DIESER STELLE SPIELTEN EHEMALS DIE DORFKINDER (FOTO: ANTONIO GARCÍA-DELGADO)

EL DRAGO ÉS UNA ESPÈCIE D'ARBRE TÍPICA DE LES CANÀRIES. A LES BALEARS N'HI HA POCOS EXEMPLARS, I DESTACA EL DRAGO DE L'ILLA DE LLATZARET, SEMBRAT EL 1928. LA SABA D'AQUEST ARBRE REBIA EL NOM DE SANG DE DRAC, PEL SEU EXCEPCIONAL COLOR VERMELL, I S'USAVA COM A MEDICINA NATURAL • EL DRAGO ES UNA ESPECIE DE ÁRBOL TÍPICA DE LAS CANARIAS. EN LAS BALEARES HAY POCOS EJEMPLARES, Y DESTACA EL DRAGO DE LA ISLA DE LLATZARET, SEMBRADO EN 1928. LA SAVIA DE ESTE ÁRBOL RECIBÍA EL NOMBRE DE SANGRE DE DRAGÓN, POR SU EXCEPCIONAL COLOR ROJO, Y SE USABA COMO MEDICINA NATURAL • THE DRAGON TREE IS A SPECIES OF TREE FROM THE CANARY ISLANDS. THERE ARE NOT MANY SPECIMENS IN THE BALEARICS, BUT OF THESE THE DRAGON TREE PLANTED ON LLATZARET ISLAND IN 1928 STANDS OUT. ITS SAP IS CALLED DRAGON'S BLOOD (DUE TO ITS EXCEPTIONAL RED COLOUR) AND IS USED AS A NATURAL MEDICINE • DER DRACHENBAUM IST EINE TYPISCHE BAUMART DER KANARISCHEN INSELN. AUF DEN BALEAREN GIBT ES NICHT VIELE EXEMPLARE. HERVORZUHEBEN IST JEDOCH DER DRACHENBAUM AUF DER LAZARETTINSEL, DER IM JAHR 1928 ANGEPLANTZT WURDE. SEIN HARZ ERHIELT AUFGRUND SEINER AUSSERORDENTLICH ROTEN FÄRBUNG DIE BEZEICHNUNG DRACHENBLUT UND WURDE ALS NATÜRLICHES HEILMITTEL VERWENDET (FOTO: ANTONIO GARCÍA-DELGADO)

LES FIGUERES DE CAN TONI MESTRE, DE FORMENTERA, SÓN DUES. LES CAPÇADES ES CALCEN AMB ESTALONS, PALS QUE SOSTENEN LES BRANQUES, DE MANERA QUE CREIXEN HORITZONTALMENT. FAN GAIREBÉ 20 METRES DE DIÀMETRE • LAS HIGUERAS DE CAN TONI MESTRE, EN FORMENTERA, SON DOS. LAS COPAS SE APUNTALAN CON HORQUILLAS O *ESTALONS*, PALOS QUE SOSTIENEN LAS RAMAS, DE MANERA QUE CRECEN HORIZONTALMENTE. ALCANZAN CASI LOS 20 METROS DE DIÀMETRO • THE FIG TREES OF CAN TONI MESTRE, FORMENTERA, ARE TWO IN NUMBER. THE CROWNS ARE SUPPORTED BY "ESTALONS" (POLES THAT PROP UP THE BRANCHES) IN SUCH A WAY THAT THEY GROW HORIZONTALLY (MEASURING ALMOST 20 METRES (65 FT.) IN DIAMETER) • IN CAN TONI MESTRE AUF FORMENTERA STEHEN ZWEI FEIGENBÄUME. DIE BAUMKRONEN SIND MIT PFÄHLEN SO ABGESTÜTZT, DASS DIESE WAAGERECHT WACHSEN (SIE WEISEN EINEN DURCHMESSER VON FAST 20 METERN AUF)
(FOTOS: ANTONIO GARCÍA-DELGADO)

ALZINA GROSSA (MENORCA) I ALZINA DE SES TRUGES (MALLORCA). LES ALZINES PODEN ASSOLIR EDATS CONSIDERABLES, PERÒ AMB ELS ANYS PERDEN VITALITAT I SÓN VÍCTIMES DE PLAGUES COM EL BANYARRIQUER (*CERAMBYX CERDO*) • ENCINA GROSSA (MENORCA) Y ENCINA DE SES TRUGES (MALLORCA). LAS ENCINAS PUEDEN ALCANZAR EDADES CONSIDERABLES, PERO CON LOS AÑOS PIERDEN VITALIDAD Y SON VÍCTIMAS DE PLAGAS COMO EL GRAN CAPRICORNIO (*CERAMBYX CERDO*) • THE 'BIG HOLM OAK' (MINORCA) AND THE SES TRUGES HOLM OAK (MALLORCA). HOLM OAKS CAN ATTAIN A CONSIDERABLE AGE, BUT IN TIME LOSE VITALITY AND ARE PREY TO PESTS SUCH AS THE GREATER CAPRICORN BEETLE (*CERAMBYX CERDO*) • DIE DICKE STEINEICHE "ALZINA GROSSA" (MENORCA) UND DIE STEINEICHE VON SES TRUGES (MALLORCA). STEINEICHEN ERREICHEN EIN BEACHTLICHES ALTER, VERLIEREN JEDOCH MIT DEN JAHREN AN VITALITÄT UND WERDEN OPFER VON PLAGEN WIE DEM GROSSEN EICHENBOCK (*CERAMBYX CERDO*)
(FOTOS: JAUME GARCÍA-DELGADO)

LA SORTIDA DE SOL DINS UN PINAR POT SER UN ESPECTACLE DE BELLESA INIMAGINABLE • LA SALIDA DEL SOL EN UN PINAR PUEDE SER UN ESPECTÁCULO DE BELLEZA INIMAGINABLE • SUNRISE IN A PINE WOOD CAN BE A SIGHT OF UNIMAGINABLE BEAUTY • EIN SONNENAUFANG KANN IN EINEM KIEFERNWALD EIN SCHAUSPIEL VON UNVORSTELLBARER SCHÖNHEIT BIETEN
(FOTO: CARLOS PACHE)

ELS FONGS SÓN UN ELEMENT FONAMENTAL DELS ECOSISTEMES FORESTALS. INTERVENEN EN EL RECICLATGE DE LA MATÈRIA ORGÀNICA • LOS HONGOS SON UN ELEMENTO FUNDAMENTAL DE LOS ECOSISTEMAS FORESTALES. INTERVIENEN EN EL RECICLAJE DE LA MATERIA ORGÁNICA • FUNGI ARE A FUNDAMENTAL ELEMENT OF FOREST ECOSYSTEMS. THEY PLAY A MAJOR ROLE IN THE RECYCLING OF ORGANIC MATERIAL • PILZE SIND EIN GRUNDLEGENDER BESTANDTEIL DES WALDÖKOSYSTEMS. SIE SIND AM RECYCLING DER ORGANISCHEN MATERIE BETEILIGT (ARMILLARIA MELLEA I GANODERMA SP. FOTO: SEBASTIÀ TORRENS)

EL LLEDONER DE LLUC ÉS A LA VORA DEL MONESTIR, I CONSTITUEIX UNA PART ESSENCIAL DE LA VIDA SOCIAL DEL LLOC. ALLÀ S'HI CELEBREN NOMBROSOS ACTES FESTIUS • EL ALMEZ DE LLUC ESTÁ SITUADO JUNTO AL MONASTERIO, Y ES PARTE ESENCIAL DE LA VIDA SOCIAL DEL LUGAR. ALLÍ SE CELEBRAN NUMEROSOS ACTOS FESTIVOS • THE NETTLETREE AT LLUC IS NEAR THE MONASTERY AND FORMS AN ESSENTIAL PART OF ITS SOCIAL LIFE. EVENTS OF ALL SORTS ARE HELD BENEATH ITS BOUGHS • DER EUROPÄISCHE ZÜRGELBAUM VON LLUC STEHT NEBEN DEM KLOSTER UND BILDET EINEN GRUNDLEGENDEN BESTANDTEIL DES DORTIGEN GESELLSCHAFTLICHEN LEBENS. HIER FINDEN FESTIVITÄTEN ALLER ART STATT (FOTO: ANTONIO GARCÍA-DELGADO)

ELS GARBALLONS DE LES CASES VELLES DE FORMENTOR SÓN ELS MÉS ALTS DE LES ILLES BALEARS. FORMEN UNA MASSA FORESTAL ESPECTACULAR, PERÒ AMENACADA PER L'ERUGA BARRINADORA DE LES PALMERES (*PAYSANDISIA ARCHON*) • LOS PALMITOS DE LES CASES VELLES DE FORMENTOR SON LOS MÁS ALTOS DE LAS ISLAS BALEARES. FORMAN UNA MASA FORESTAL ESPECTACULAR, PERO AMENAZADA POR LA MARIPOSA DE LAS PALMERAS (*PAYSANDISIA ARCHON*) • THE MEDITERRANEAN DWARF PALMS OF LES CASES VELLES IN FORMENTOR ARE THE TALLEST IN THE BALEARIC ISLANDS. THEY COMPRISE A QUITE SPECTACULAR FOREST MASS, BUT ARE THREATENED BY THE SOUTH AMERICAN PALM BORER (*PAYSANDISIA ARCHON*) • DIE ZWERGPALMEN VON LES CASES VELLES VON FORMENTOR SIND DIE HÖCHSTEN EXEMPLARE DER GESAMTEN BALEAREN. SIE BILDEN EINE SPEKTAKULÄRE WALDMASSE, DIE JEDOCH VON DEN RAUPEN EINER NACHTFALTERART (*PAYSANDISIA ARCHON*) BEDROHT IST
(FOTO: LUIS NÚÑEZ)

SOVINT ELS VOLTORS UTILITZEN ELS PINS DELS PENYASEGATS DE LA SERRA DE TRAMUNTANA PER FER-HI ELS SEUS NIUS • A MENUDO LOS BUITRES UTILIZAN LOS PINOS DE LOS ACANTILADOS DE LA SIERRA DE TRAMUNTANA PARA HACER SUS NIDOS • THE PINE TREES ON THE CLIFFS OF THE TRAMUNTANA MOUNTAIN RANGE ARE OFTEN USED BY VULTURES AS NESTING SITES • DIE KIEFERN AN DEN STEILWÄNDEN DER SERRA DE TRAMUNTANA DIENEN OFTMALS GEIERN ALS NISTPLATZ
(FOTO: CARLOS PACHE)

LA MATA DE SON JOAN ARNAU (SINEU) TÉ MÉS DE 100 ANYS. ASSOLEIX ELS 9 METRES D'ALÇADA I ELS 12 DE DIÀMETRE • LA MATA DE SON JOAN ARNAU (SINEU) TIENE MÁS DE 100 AÑOS. ALCANZA LOS 9 METROS DE ALTURA Y LOS 12 DE DIÁMETRO • THE SON JOAN ARNAU MASTIC TREE (SINEU) IS OVER A HUNDRED YEARS OLD. IT IS NINE METRES (30 FT) HIGH AND ITS CROWN HAS A DIAMETER OF TWELVE METRES (40 FT) • DIE WILDE PISTAZIE VON SON JOAN ARNAU (SINEU) IST ÜBER HUNDERT JAHRE ALT. SIE IST NEUN METER HOCH UND HAT EINEN DURCHMESSER VON ZWÖLF METERN
(FOTO: JAUME GARCÍA-DELGADO)

EL TRENCAPINYONS, COM INDICA EL SEU NOM, S'ALIMENTA DE LES LLAVORS DELS PINS. PER EXTREURE ELS PINYONS DE LES PINYES TÉ UNA EINA FANTÀSTICA: EL SEU BEC AMB FORMA DE TISORES • EL PIQUITUERTO COMÚN SE ALIMENTA DE LAS SEMILLAS DE LOS PINOS. PARA EXTRAER LOS PIÑONES DE LAS PIÑAS TIENE UNA HERRAMIENTA FANTÁSTICA: SU PICO EN FORMA DE TIJERA • THE BALEARIC CROSSBILL, AS ITS NAME IN CATALAN, 'TRENCAPINYONS', SUGGESTS, FEEDS ON PINE NUTS. IT POSSESSES A WONDERFUL TOOL TO WORK THE PINE NUTS OUT OF THE CONES: ITS SCISSOR SHAPED BILL • DER FICHTENKREUZSCHNABEL ERNÄHRT SICH VON PINIENKERNEN. UM DIESE AUS DEN ZAPFEN ZU HOLEN, VERFÜGT ER ÜBER EIN FANTASTISCHES WERKZEUG: SEINEN SCHERENFÖRMIGEN SCHNABEL
(FOTO: SEBASTIÀ TORRENS)

EL MARTÉ ÉS UN MAMÍFER ASSOCIAT HABITUALMENT A LES MASSES FORESTALS. LIMITAT FA UNS ANYS A LA SERRA DE TRAMUNTANA, ARA S'ESTÉN CAP AL PLA. TAMBÉ ÉS FREQUENT A MENORCA • LA MARTA ES UN MAMÍFERO ASOCIADO HABITUALMENTE A LAS MASAS FORESTALES. LIMITADA HACE AÑOS A LA SIERRA DE TRAMUNTANA, AHORA SE EXTIENDE HACIA EL PLA. TAMBIÉN ES FRECUENTE EN MENORCA • THE EUROPEAN PINE MARTEN IS A MAMMAL THAT FREQUENTS FOREST HABITATS. A FEW YEARS AGO IT WAS RESTRICTED TO THE SERRA DE TRAMUNTANA MOUNTAIN RANGE BUT IS NOW SPREADING OUT TOWARDS THE PLA, OR THE PLAIN, OF MALLORCA. IT IS ALSO COMMON ON MINORCA • DER BAUMMARDER IST EIN ÜBLICHERWEISE IN WÄLDERN LEBENDES SÄUGETIER. VOR EINIGEN JAHREN WAR ER NUR AUF DEM GEBIRGSZUG *SERRA DE TRAMUNTANA* VERTRETEN. INZWISCHEN BREITET ER SICH JEDOCH AUCH AUF DER EBENE *PLA DE MALLORCA* AUS. ER IST AUCH AUF MENORCA HÄUFIG ANZUTREFFEN
(FOTO: SEBASTIÀ TORRENS)

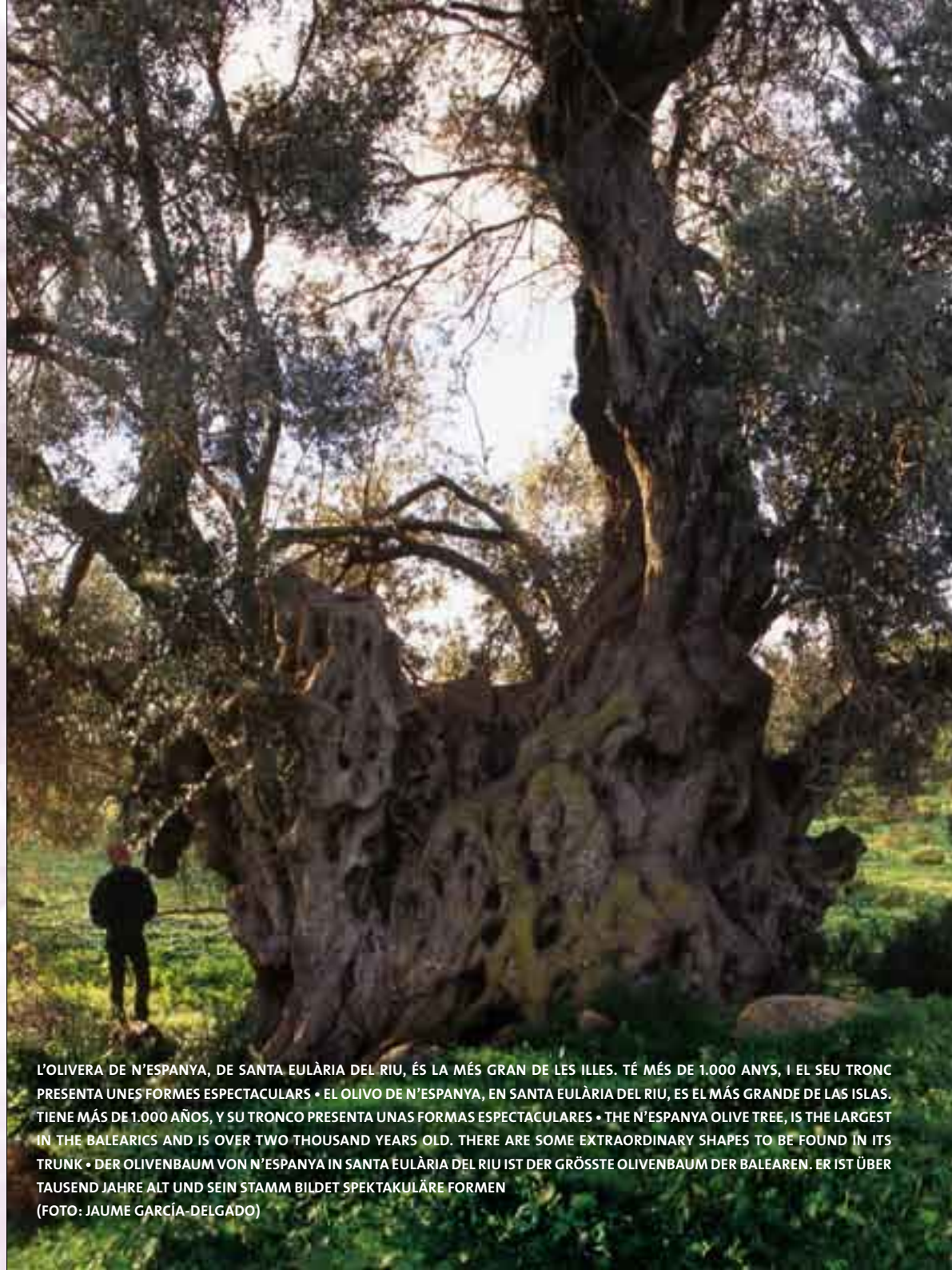

L'OLIVERA DE CORT PROVÉ DE LA FINCA DE PEDRUIXELLA PETIT, ON SERVIA COM A MODEL PER A ARTISTES. LA SEVA EDAT S'ESTIMA EN 600 ANYS, I ENCARA PRESENTA UNA GRAN VITALITAT • EL OLIVO DE CORT PROVIENE DE LA FINCA DE PEDRUIXELLA PETIT, DONDE SERVÍA DE MODELO PARA ARTISTAS. SU EDAD SE ESTIMA EN 600 AÑOS, Y AÚN PRESENTA UNA GRAN VITALIDAD • THE OLIVE TREE IN PLAÇA CORT IS FROM THE PEDRUIXELLA PETIT ESTATE, WHERE IT WAS OFTEN USED AS A MODEL BY ARTISTS. IT IS ESTIMATED TO BE 600 YEARS OLD BUT DISPLAYS GREAT VITALITY • DER OLIVENBAUM VOR DEM RATHAUS VON PALMA STAMMT VON DER LIEGENSCHAFT PEDRUIXELLA PETIT, WO ER BEREITS ALS MODELL FÜR KÜNSTLER DIENTE. DER BAUM VERFÜGT ÜBER EINE GROSSE VITALITÄT UND SEIN ALTER WIRD AUF 600 JAHRE GESCHÄTZT
(FOTO: JAUME GARCÍA-DELGADO)

EL POLL ÉS UN ARBRE CADUCIFOLI INTRODUÏT A LES BALEARS EN TEMPS MOLT ANTICS • EL CHOPO ES UN ÁRBOL CADUCIFOLIO INTRODUCIDO EN LAS BALEARES EN TIEMPOS REMOTOS • THE BLACK POPLAR IS A DECIDUOUS TREE INTRODUCED TO THE BALEARICS IN ANCIENT TIMES • DIE PAPPEL IST EIN LAUBABWERFENDER BAUM, DER BEREITS ZU URZEITEN AUF DEN BALEAREN EINGEFÜHRT WURDE
(FOTO: SEBASTIÀ TORRENS)

L'OLIVERA DE N'ESPANYA, DE SANTA EULÀRIA DEL RIU, ÉS LA MÉS GRAN DE LES ILLES. TÉ MÉS DE 1.000 ANYS, I EL SEU TRONC PRESENTA UNES FORMES ESPECTACULARS • EL OLIVO DE N'ESPANYA, EN SANTA EULÀRIA DEL RIU, ES EL MÁS GRANDE DE LAS ISLAS. TIENE MÁS DE 1.000 AÑOS, Y SU TRONCO PRESENTA UNAS FORMAS ESPECTACULARES • THE N'ESPANYA OLIVE TREE, IS THE LARGEST IN THE BALEARICS AND IS OVER TWO THOUSAND YEARS OLD. THERE ARE SOME EXTRAORDINARY SHAPES TO BE FOUND IN ITS TRUNK • DER OLIVENBAUM VON N'ESPANYA IN SANTA EULÀRIA DEL RIU IST DER GRÖSSTE OLIVENBAUM DER BALEAREN. ER IST ÜBER TAUSEND JAHRE ALT UND SEIN STAMM BILDET SPEKTAKULÄRE FORMEN
(FOTO: JAUME GARCÍA-DELGADO)

EL PI GROS DE SANTA MARIA ERA EL DE SOCA MÉS GRUIXADA DE LES BALEARS, AMB 6 METRES DE PERÍMETRE. EN 1944 VA SER AFECTAT PER UN LLAMP. I EL 2007, UN CAP DE FIBLÓ TRUNCÀ ELS SEUS 400 ANYS D'EXISTÈNCIA • EL PINO GROS DE SANTA MARIA ERA EL QUE TENÍA EL TRONCO MÁS GRUESO DE LAS BALEARES, CON 6 METROS DE PERÍMETRO. EN 1944 FUE AFECTADO POR UN RAYO. Y EN 2007, UN TORNADO TRUNCÓ SUS 400 AÑOS DE EXISTENCIA • THE 'BIG PINE' IN SANTA MARIA WAS THE ONE WITH THE THICKEST TRUNK IN THE BALEARICS (CIRCUMFERENCE OF SIX METRES / 20 FT.). IN 1944 IT WAS DAMAGED BY LIGHTNING. A WHIRLWIND IN 2007 BROUGHT ITS 400 YEARS OF EXISTENCE TO AN END • DIE KIEFER „PI GROS“ VON SANTA MARIA WAR DIE KIEFER MIT DEM DICKSTEN STAMM DER BALEAREN (UMFANG SECHS METER). IM JAHR 1944 WURDE SIE VON EINEM BLITZ GETROFFEN UND IM JAHR 2007 SETZTE EIN TORNADO IHRER 400-JÄHRIGEN EXISTENZ EIN ENDE
(FOTO: JOAN OLIVER)

EL PI DE SOS SANXOS ERA D'UNA MIDA EXTRAORDINÀRIA. UNA TRAMUNTANADA EL TOMBÀ EL 1942. LA FOTOGRAFIA ÉS DE 1917 • EL PINO DE SOS SANXOS TENÍA UN TAMAÑO EXTRAORDINARIO. UNA TRAMONTANADA LO TUMBÓ EN 1942. LA FOTOGRAFIA ÉS DE 1917 • THE SOS SANXOS PINE WAS EXTRAORDINARILY LARGE. A STORM FELLED IT IN 1942. THE PHOTOGRAPH WAS TAKEN IN 1917 • DIE KIEFER VON SOS SANXOS HATTE AUSSERORDENTLICHE ABMESSUNGEN. SIE FIEL IM JAHR 1942 EINEM STURM ZUM OPFER. DIE FOTOGRAFIE STAMMT AUS DEM JAHR 1917
(FOTO: ARXIU FOTOGRAFIC ANDREU MUNTANER)

EL VENERAT PI DE SON VIVOT VA SER TOMBAT PER UNA TEMPESTA EL 29 DE JULIOL DE 1955. A LA FOTOGRAFIA, DE 1908, ES POT COMPROVAR QUE ERA UN LLOC HABITUAL DE PELEGRINATGE. TAMBÉ FOU FAMÓS EL GRANDIÓS XIBIU QUE S'HI VA MUNTAR PER CAÇAR TORDS • EL VENERADO PINO DE SON VIVOT FUE DERRIBADO POR UNA TEMPESTAD EL 29 DE JULIO DE 1955. EN LA FOTOGRAFÍA, DE 1908, SE PUEDE COMPROBAR QUE ERA UN LUGAR HABITUAL DE PEREGRINAJE. TAMIÉN FUE FAMOSO EL GRANDIOSO ARBOLETE O *XIBIU* QUE SE MONTÓ EN ÉL PARA CAZAR TORDOS • THE REVERED SON VIVOT PINE CAME DOWN IN A STORM ON JULY 29, 1955. IN THIS PHOTO, TAKEN IN 1918, ONE CAN SEE THAT IT WAS A POPULAR SITE FOR EXCURSIONS. THE GREAT MIST NET SET UP THERE TO TRAP SONG THRUSHES WAS ALSO FAMOUS • DIE VEREHRTE KIEFER VON SON VIVOT WURDE AM 29. JULI 1955 VON EINEM UNWETTER NIEDERGERISSEN. AUF DEM FOTO AUS DEM JAHR 1908 IST ZU ERKENNEN, DASS SIE EIN BELIEBTES AUSFLUGSZIEL WAR. BERÜHMT WAR AUCH DAS RIESIGE NETZ, DAS DORT ZUR SINGDROSSELJAGD AUFGESpanNT WURDE
(FOTO: ARXIU FOTOGRAFIC ANDREU MUNTANER)

A CAN PROHOM ENCARA ROMAN AQUEST GRAN PI VER. LA FOTOGRAFIA ÉS DE 1915 • EN CAN PROHOM TODAVÍA PERMANECE EN PIE ESTE GRAN PINO PIÑONERO. LA FOTOGRAFÍA ES DE 1915 • THIS GREAT STONE PINE STILL STANDS ON THE CAN PROHOM ESTATE. THE PHOTO IS FROM 1915 • AUF CAN PROHOM STEHT NOCH HEUTE DIESE GROSSE SCHIRM-KIEFER. DAS FOTO DATIERT AUS DEM JAHR 1915
(FOTO: ARXIU FOTOGRAFIC ANDREU MUNTANER)

UNA IMATGE DELS ANYS 20 DEL SEGLE PASSAT. L'ALZINA D'ALMALLUTX, DE MIDES EXTRAORDINÀRIES, CAIGUÉ A CONSEQÜÈNCIA D'UNA TEMPESTA L'ANY 1967 • UNA IMAGEN DE LOS AÑOS 20 DEL SIGLO PASADO. LA ENCINA DE ALMALLUTX, DE MEDIDAS EXTRAORDINARIAS, CAYÓ A CONSECUENCIA DE UNA TEMPESTAD EN 1967 • THIS PHOTOGRAPH DATES FROM THE 1920S. THE ALMALLUTX HOLM OAK, OF QUITE EXTRAORDINARY SIZE, WAS BROUGHT DOWN BY A STORM IN 1967 • DIESES BILD STAMMT AUS DEN ZWANZIGERJAHREN DES VERGANGENEN JAHRHUNDERTS. DIE STEINEICHE VON ALMALLUTX, DIE AUSSERORDENTLICHE MASSE AUFWIES, STÜRZTE AUFGRUND EINES UNWETTERS IM JAHR 1967 UM
(FOTO: ARXIU FOTOGRAFIC ANDREU MUNTANER)

DES DE SEMPRE, ELS INCENDIS HAN ESTAT EL FACTOR NATURAL DESTORBADOR MÉS IMPORTANT DELS BOSCOS MEDITERRANIS. L'ADVENIMENT DE L'HOME HA INCREMENTAT LA SEVA FREQUÈNCIA, AMB CONSEQÜÈNCIES SOVINT MOLT GREUS • DESDE SIEMPRE, LOS INCENDIOS HAN SIDO EL FACTOR NATURAL ESTORBADOR MÁS IMPORTANTE DE LOS BOSQUES MEDITERRÁNEOS. EL ADVENIMIENTO DEL HOMBRE HA INCREMENTADO SU FRECUENCIA, CON CONSECUENCIAS A MENUDO MUY GRAVES • FIRE HAS ALWAYS BEEN THE MOST SIGNIFICANT NATURAL PROBLEM AFFECTING MEDITERRANEAN WOODLANDS. THE ARRIVAL OF MAN INCREASED ITS FREQUENCY, OFTEN WITH SERIOUS CONSEQUENCES • DIE WALDBRÄNDE WAREN VON JEHER DER WICHTIGSTE NATÜRLICHE STÖRFaktor DER MEDITERRANEN WÄLDER. DIE ANKUNFT DES MENSCHEN HAT IHRE HÄUFIGKEIT MIT OFTMALS SCHWERWIEGENDEN FOLGEN ERHEBLICH ERHÖHT
(FOTO: SERVEI DE GESTIÓ FORESTAL)

EL PAISATGE QUEDA DESOLAT DESPRÉS DEL PAS DEL FOC, COM ES POT VEURE EN AQUESTA IMATGE DEL PUIG DE SA FONT • EL PAISAJE QUEDA DESOLADO TRAS EL PASO DEL FUEGO, COMO PUEDE VERSE EN ESTA IMAGEN DEL *PUIG* DE SA FONT • THE LANDSCAPE IS A SCENE OF DESOLATION AFTER A FOREST FIRE, AS IN THIS PICTURE OF THE PUIG DE SA FONT • DIE LANDSCHAFT IST NACH DEM BRAND VOLLKOMMEN VERWÜSTET, WIE AUF DIESEM BILD VOM PUIG DE SA FONT
(FOTO: SEBASTIÀ TORRENS)

(FOTO: SEBASTIÀ TORRENS)

A PLANÍCIA HI HA UN GRUP DE PINS VERS DE GRAN MIDA (FINS A 13 METRES), TAN JUNTS QUE LES CAPÇADES S'UNEIXEN FORMANT-NE UNA SOLA. ACTUALMENT NOMÉS QUEDEN TRES. ALLÀ HI NIDIFICA UNA ESPÈCIE ESCASSA A BALEAR, EL MUSSOL BANYUT (*ASIO OTUS*) • EN PLANÍCIA HAY UN GRUPO DE PINOS PIÑONEROS DE GRAN ALTURA (HASTA 13 METROS), TAN JUNTS QUE SUS COPAS SE UNEN FORMANDO UNA SOLA. ACTUALMENTE SÓLO QUEDAN TRES. ALLÍ NIDIFICA UNA ESPECIE ESCASA EN BALEAR, EL BÚHO CHICO (*ASIO OTUS*) • ON THE PLANÍCIA ESTATE, THERE IS A CLUMP OF STONE PINES OF GREAT SIZE (UP TO 13 METRES / 42 FT.). THE TREES ARE SO CLOSE TOGETHER THAT THE CROWNS JOIN TO FORM ONE. ONLY THREE SPECIMENS REMAIN TODAY. A RARE SPECIES IN THE BALEARICS NESTS THERE: THE LONG EARED OWL (*ASIO OTUS*) • AUF PLANÍCIA STEHT EINE GRUPPE AUS RIESIGEN SCHIRM-KIEFERN (BIS ZU 13 METER), DIE SO NAHE BEIEINANDER STEHEN, DASS SICH IHRE KRONEN ZU EINER EINZIGEN KRONE VEREINT HABEN. HEUTZUTAGE SIND NUR NOCH DREI EXEMPLARE VORHANDEN. DORT NISTET DIE AUF DEN BALEAREN SELTENE WALDOHREULE (*ASIO OTUS*)

(FOTO: JAUME GARCÍA-DELGADO)

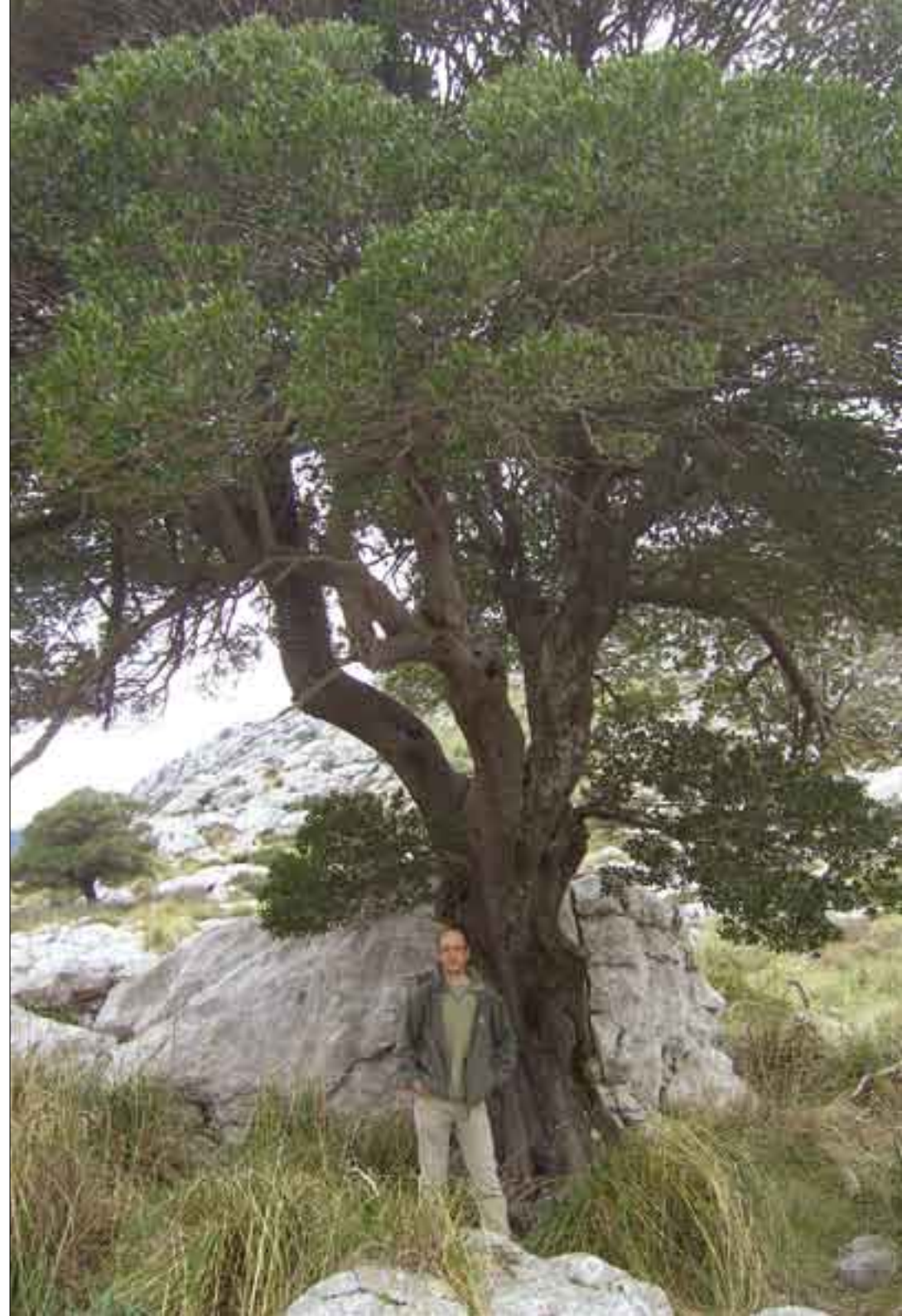

A FORMENTERA PODEM TROBAR UNA SAVINA BEN SINGULAR, LA DE SA TANCA D'ALLÀ DINS. NO ÉS GAIRE VELLA, TÉ MENYS DE 100 ANYS, PERÒ SÍ DE GRAN MIDA. PER LA SEVA FORMA, VISTA D'ENFORA SEMBLA UN PI VER • EN FORMENTERA PODEMOS ENCONTRAR UNA SABINA MUY SINGULAR, LA DE SA *TANCA D'ALLÀ DINS*. NO ES MUY VIEJA, TIENE MENOS DE 100 AÑOS, PERO SÍ MUY GRANDE. POR SU FORMA, VISTA DESDE LEJOS PARECE UN PINO PIÑONERO • ONE CAN SEE A VERY SPECIAL JUNIPER ON FORMENTERA, ON THE SA TANCA ESTATE. IT IS NOT ESPECIALLY OLD (LESS THAN A HUNDRED YEARS) BUT IT IS VERY BIG. FROM A DISTANCE, IT SHAPE MAKES IT LOOK LIKE A STONE PINE • AUF FORMENTERA WÄCHST IN SA *TANCA D'ALLÀ DINS* EIN ÜBERAUS EINZIGARTIGER WACHOLDERBAUM. ES HANDELT SICH UM KEIN SEHR ALTES EXEMPLAR (WENIGER ALS 100 JAHRE), DAS JEDOCH RIESIGE ABMESSUNGEN AUFWEIST. VON WEITEM SIEHT ER AUS WIE EINE SCHIRM-KIEFER (FOTO: JAUME GARCÍA-DELGADO)

ELS ROTABOCS DEL PUIG MAJOR SÓN ELS MÉS GRANS DE LES BALEARS • LOS ARCES DEL PUIG MAJOR SON LOS MÁS GRANDES DE LAS BALEARES • THE MAPLES ON PUIG MAJOR ARE THE LARGEST OF THEIR SPECIES IN THE BALEARICS • DIE EXEMPLARE DES SCHNEEBALL-AHORNS AUF DEM PUIG MAJOR SIND DIE GRÖSSTEN IHRER ART AUF DEN BALEAREN
(FOTO: BARTOMEU MORAGÜES)

ELS ALADERNS (*RHAMNUS ALATERNUS*) SÓN ARBUSTS RELATIVAMENT FREQUENTS ALS NOSTRES BOSCOS. EN OCASIONS, ALGUNS EXEMPLARS ASOLEIXEN MIDES EXTRAORDINÀRIES, COM AQUEST LOCALITZAT A MÍNER • LOS ALADIERNOS (*RHAMNUS ALATERNUS*) SON ARBUSTOS RELATIVAMENTE FRECUENTES EN NUESTROS BOSQUES. EN OCASIONES, ALGUNOS EJEMPLARES ALCANZAN MEDIDAS EXTRAORDINARIAS, COMO ÉSTE LOCALIZADO EN MÍNER • MEDITERRANEAN BUCKTHORN (*RHAMNUS ALATERNUS*) IS A FAIRLY COMMON SHRUB IN OUR WOODLAND. ON OCCASIONS, SOME SPECIMENS CAN ATTAIN EXTRAORDINARY SIZE, AS IS THE CASE WITH THIS ONE ON THE MÍNER ESTATE • DER STECHPALMEN-KREUZDORN (*RHAMNUSALATERNUS*) KOMMT IN UNSEREN WÄLDERN RECHT HÄUFIG VOR. EINIGE EXEMPLARE ERREICHEN AUSSERORDENTLICHE ABMESSUNGEN, WIE ZUM BEISPIEL DAS EXEMPLAR IN MÍNER
(FOTO: EVA MORAGUES)

ELS TAMARELLS DE L'ILLA D'EN COLOM, A MENORCA, SÓN PLANTATS. CONFORMEN LA MASSA FORESTAL D'AQUESTA ESPÈCIE MÉS IMPORTANT DE TOTES LES BALEARS, AMB MÉS DE 50 EXEMPLARS CENTENARIS • LOS TAMARISCOS DE LA ISLA D'EN COLOM, EN MENORCA, SON PLANTADOS. CONFORMAN LA MASA FORESTAL DE ESTA ESPECIE MÁS IMPORTANTE DE LAS BALEARES, CON MÁS DE 50 EJEMPLARES CENTENARIOS • THE TAMARISKS ON THE ISLET OF EN COLOM (MINORCA) WERE PLANTED THERE AND NOW COMPRISE THE MOST SIGNIFICANT FOREST MASS OF THIS SPECIES IN THE WHOLE OF THE BALEARICS. THERE ARE OVER 50 SPECIMENS – ALL HUNDREDS OF YEARS OLD • DIE TAMARISKEN AUF DER ILLA D'EN COLOM (MENORCA) WURDEN ANGEPLANTZT. DER DORTIGE BESTAND AUS ÜBER 50 HUNDERTJÄHRIGEN EXEMPLAREN IST DIE BEDEUTENDSTE WALDMASSE DIESER ART AUF DEN GESAMTEN BALEAREN
(FOTO: JAUME GARCÍA-DELGADO)

LES EXTRAORDINÀRIES FORMES DE LES SOQUES DELS TEIXOS (*TAXUS BACCATA*) NO TENEN RES A ENVEJAR A ALTRES ESPÈCIES MOLT MÉS FAMOSES • LAS EXTRAORDINARIAS FORMAS DE LOS TRONCOS DE LOS TEJOS (*TAXUS BACCATA*) NO TIENEN NADA QUE ENVIDIAR A LAS DE OTRAS ESPECIES MUCHO MÁS FAMOSAS • THE AMAZING SHAPES TO BE SEEN ON THE TRUNKS OF YEW TREES (*TAXUS BACCATA*) HAVE NO REASON TO ENVY THOSE OF OTHER, MUCH BETTER KNOWN, SPECIES • DIE AUSSERGEWÖHNLICHEN FORMEN DER STÄMME DER EUROPÄISCHEN EIBE (*TAXUS BACCATA*) STEHEN ANDEREN, VIEL BEKANNTEREN ARTEN IN NICHTS NACH
(FOTO: JOAN OLIVER)

EL PI VER DE CAN BESURÓ ÉS EL MÉS GRAN D'EIVISSA, AMB 12 METRES D'ALÇADA. TÉ MÉS DE 100 ANYS DE VIDA I UNA GRAN VITALITAT • EL PINO PIÑONERO DE CAN BESURÓ ES EL MÁS GRANDE DE IBIZA, CON 12 METROS DE ALTURA. TIENE MÁS DE 100 AÑOS DE VIDA Y UNA GRAN VITALIDAD • THE CAN BESURÓ STONE PINE, WITH ITS 12 METRES (40 FT.) OF HEIGHT, IS THE LARGEST ON IBIZA. IT IS OVER A HUNDRED YEARS OLD AND HAS GREAT VITALITY • DIE SCHIRM-KIEFER VON CAN BESURÓ IST MIT IHREN 12 METERN HÖHE DAS GRÖSSTE EXEMPLAR AUF IBIZA. SIE IST ÜBER HUNDERT JAHRE ALT UND WEIST EINE GROSSE VITALITÄT AUF (FOTO: JOAN OLIVER)

L'OLIVERA DE NA CAPITANA ES TROBA AL CAMP DE GOLF DE SON MUNTANER (MALLORCA). ÉS MIL·LENÀRIA I, MALGRAT HAVER PATIT UNA PODA EXCESSIVA QUE LI PROVOCÀ LA PÈRDUA DE LA CAPÇADA, S'HA RECUPERAT PROU BÉ I ES TROBA EN BON ESTAT • EL OLIVO DE NA CAPITANA SE ENCUENTRA EN EL CAMPO DE GOLF DE SON MUNTANER (MALLORCA). ES MILENARIO Y, A PESAR DE HABER SUFRIDO UNA PODA EXCESIVA QUE LE PROVOCÓ LA PÉRDIDA DE LA COPA, SE HA RECUPERADO BASTANTE BIEN Y SE ENCUENTRA EN BUEN ESTADO • THE NACAPITANA OLIVETREE IS ON THE SON MUNTANER GOLF COURSE (MALLORCA). IT IS OVER A THOUSAND YEARS OLD AND DESPITE SUFFERING EXCESSIVE PRUNING, WHICH MADE IT LOSE ITS CROWN, IT HAS RECOVERED QUITE WELL AND IS IN GOOD HEALTH • DER OLIVENBAUM VON NACAPITANA BEFINDET SICH AUF DEM GOLFPLATZ SON MUNTANER (MALLORCA). ES HANDELT SICH UM EIN TAUSENDJÄHRIGES EXEMPLAR, DAS LEIDER EINEM EXZESSIVEN BAUMSCHNITT ZUM OPFER GEFALLEN IST, DER ZU EINEM VERLUST DER BAUMKRONE GEFÜHRT HAT. DENNOCH HAT SICH DER BAUM RECHT GUT ERHOLT UND BEFINDET SICH IN EINEM SEHR GUTEN ZUSTAND (FOTO: ANTONIO GARCÍA-DELGADO)

ELS FLEIXOS (*FRAXINUS ANGUSTIFOLIA*) SÓN ARBRES ASSOCIATS A ZONES HUMIDES, TORRENTS I SÍQUIES • LOS FRESNOS (*FRAXINUS ANGUSTIFOLIA*) SON ÁRBOLES ASOCIADOS A ZONAS HÚMEDAS, TORRENTES Y ACEQUIAS • THE NARROW-LEAFED ASH (*FRAXINUS ANGUSTIFOLIA*) IS A TREE ASSOCIATED WITH WETLANDS, MOUNTAIN STREAMS AND IRRIGATION CHANNELS • DIE SCHMALBLÄTTRIGEN ESCHEN (*FRAXINUS ANGUSTIFOLIA*) WACHSEN VORZUGSWEISE IN FEUCHTGEBIETEN, AN WILDBÄCHEN UND BEWÄSSERUNGSGRÄBEN (FOTO: JOAN V. LILLO)

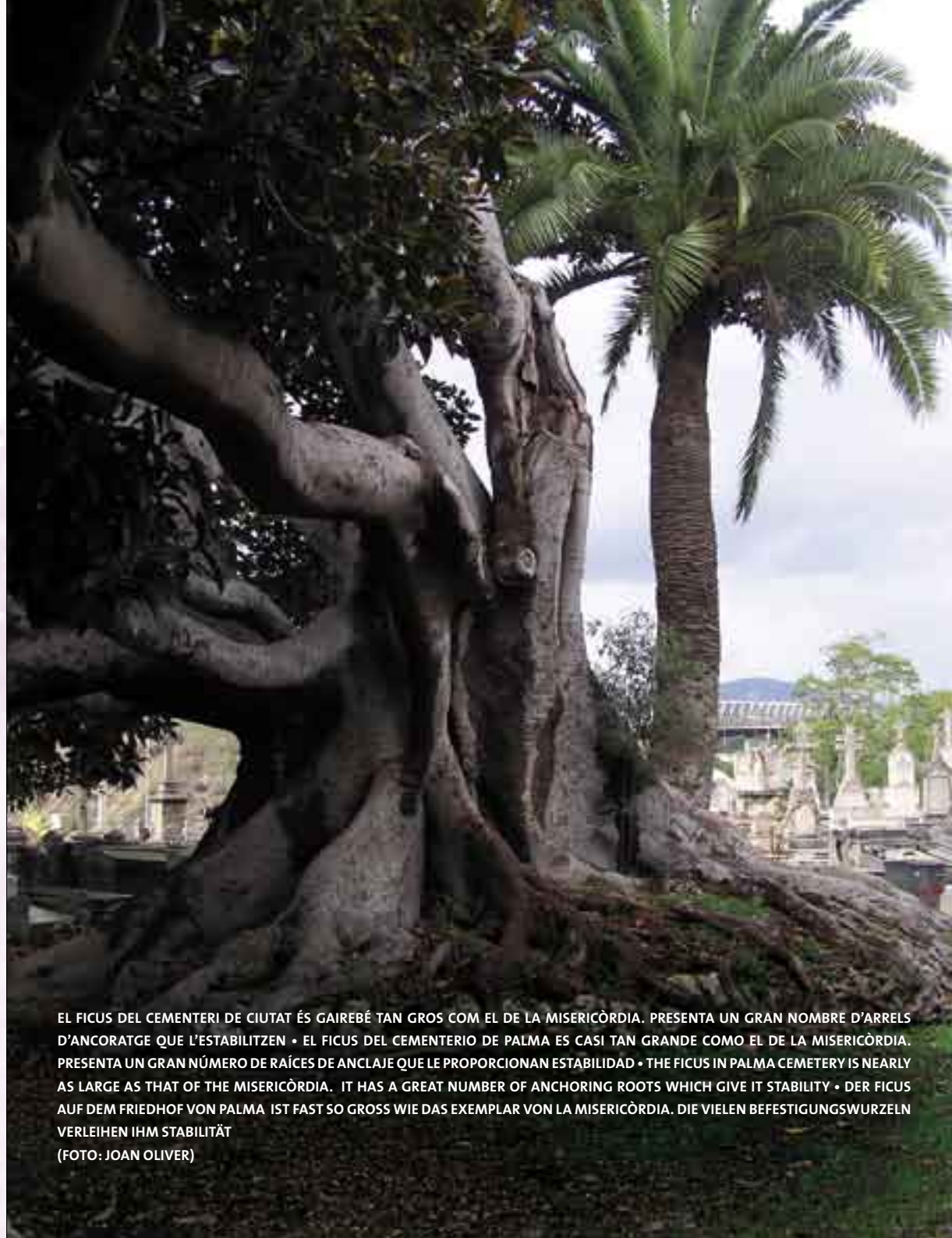
EL CIRERER DE PASTOR O ESPINALER ÉS UN ARBRE AMB UN ARRELAT VALOR ETNOBOTÀNIC. A DIFERENTS CULTURES D'ARREU DEL MÓN SE N'HAN CONSUMIT ELS FRUITS, S'HAN APROFITAT LES ESPINES COM A TATXES, LA FUSTA PER FER INSTRUMENTS I LES FLORS PER PREPARAR INFUSIONS MEDICINALS • EL ESPINO ALBAR ES UN ÁRBOL CON UN ARRAIGADO VALOR ETNOBOTÁNICO. EN DIFERENTES CULTURAS DE TODO EL MUNDO SE HAN CONSUMIDO SUS FRUTOS, SE HAN APROVECHADO SUS ESPINAS COMO CLAVOS, LA MADERA PARA HACER INSTRUMENTOS Y LAS FLORES PARA PREPARAR INFUSIONES MEDICINALES • THE HAWTHORN IS A TREE WITH A LONG STANDING ETHNOBOTANICAL VALUE. THE FRUIT HAS BEEN EATEN IN DIFFERENT CULTURES ALL OVER THE WORLD; THE THORNS HAVE BEEN USED AS TACKS, THE WOOD TO MAKE INSTRUMENTS AND THE FLOWERS TO MAKE MEDICINAL TEAS • DER EINGRIFFELIGE WEISSDORN IST EIN BAUM MIT EINEM TIEF WURZELNDEN ETHNISCHEN UND BOTANISCHEN WERT. IN UNTERSCHIEDLICHEN KULTUREN RUND UM DIE WELT WURDEN UND WERDEN DIE FRÜCHTE VERZEHRT UND DIE DORNEN ALS NÄGEL, DAS HOLZ ZUM INSTRUMENTENBAU UND DIE BLÜTEN ZUR HERSTELLUNG VON MEDIZINISCHEN AUFGÜSSEN VERWENDET. (FOTO: SEBASTIÀ TORRENS)

EL PLATER DE SA GRANJA ÉS EL MÉS GRAN DE LES ILLES, AMB 25 METRES D'ALÇADA I 300 ANYS D'EXISTÈNCIA • EL PLÁTANO DE SA GRANJA ES EL MÁS GRANDE DE LAS ISLAS, CON 25 METROS DE ALTURA Y 300 AÑOS DE EXISTENCIA • THE ORIENTAL PLANE TREE ON THE SA GRANJA ESTATE IS THE LARGEST IN THE BALEARICS, WITH ITS 25 METRES (82 FT.) OF HEIGHT AND 300 YEARS OF EXISTENCE • DIE MORGENLÄNDISCHE PLATANE AUF SA GRANJA IST MIT IHREN 25 METERN HÖHE UND 300 JAHREN LEBENSALTER DAS GRÖSSTE EXEMPLAR SEINER ART AUF DEN BALEAREN (FOTO: JAUME GARCÍA-DELGADO)

A LES CASES D'ALFÀBIA HI HA EL PLATER DE LA CLAstra. FOU PLANTAT L'ANY 1900, I TÉ UNA ALÇADA DE MÉS DE 20 METRES • EN LAS CASAS DE ALFÀBIA SE ENCUENTRA EL PLÁTANO DE LA CLAstra. FUE PLANTADO EN EL AÑO 1900, Y TIENE UNA ALTURA DE MÁS DE 20 METROS • AMONG THE ALFABIA ESTATE BUILDINGS STANDS THE CLOISTER PLANE TREE. IT WAS PLANTED IN 1900 AND NOW IS 20 METRES TALL • BEI DEN HÄUSERN VON ALFÀBIA STEHT DIE MORGENLÄNDISCHE PLATANE VON LA CLAstra. SIE WURDE IM JAHR 1900 GEPFLANZT UND IST ÜBER 20 METER HOCH (FOTO: JAUME GARCÍA-DELGADO)

EL FICUS DEL CEMENTERI DE CIUTAT ÉS GAIREBÉ TAN GROS COM EL DE LA MISERICÒRDIA. PRESENTA UN GRAN NOMBRE D'ARRELS D'ANCORATGE QUE L'ESTABILITZEN • EL FICUS DEL CEMENTERIO DE PALMA ES CASI TAN GRANDE COMO EL DE LA MISERICÒRDIA. PRESENTA UN GRAN NÚMERO DE RAÍCES DE ANCLAJE QUE LE PROPORCIONAN ESTABILIDAD • THE FICUS IN PALMA CEMETERY IS NEARLY AS LARGE AS THAT OF THE MISERICÒRDIA. IT HAS A GREAT NUMBER OF ANCHORING ROOTS WHICH GIVE IT STABILITY • DER FICUS AUF DEM FRIEDHOF VON PALMA IST FAST SO GROSS WIE DAS EXEMPLAR VON LA MISERICÒRDIA. DIE VIELEN BEFESTIGUNGSWURZELN VERLEIHEN IHM STABILITÄT
(FOTO: JOAN OLIVER)

EL PI BLANC (*PINUS HALEPENSIS*) ÉS UNA ESPÈCIE DE GRAN PLASTICITAT. AQUÍ EN PODEM VEURE DOS EXEMPLES SINGULARS: UN PI RAMUT, CARACTERITZAT PERQUÈ LES BRANQUES SURTEN DES DE BEN AVAL DE LA SOCA (FOTOGRAFIA DE L'ESQUERRA), I UN PI D'EN LLORENÇ, RECONEGUT COM A VARIETAT *CECILIAE*, AMB LES BRANQUES DIRIGIDES CAP AMUNT (FOTOGRAFIA DE LA DRETA) • EL PINO CARRASCO (*PINUS HALEPENSIS*) ES UNA ESPÈCIE DE GRAN PLASTICIDAD. AQUÍ PODEMOS VER DOS EJEMPLARES SINGULARES: UN *PI RAMUT*, CARACTERIZADO PORQUE LAS RAMAS SALEN DESDE MUY ABAJO DEL TRONCO (FOTOGRAFÍA DE LA IZQUIERDA), Y UN *PI D'EN LLORENÇ*, RECONOCIDO COMO VARIEDAD *CECILIAE*, CON LAS RAMAS DIRIGIDAS HACIA ARRIBA (FOTOGRAFÍA DE LA DERECHA) • THE ALEPPO PINE (*PINUS HALEPENSIS*) IS A SPECIES OF GREAT DIVERSITY. HERE WE CAN SEE TWO REMARKABLE SPECIMENS: A BRANCHY PINE, TYPIFIED BY THE BRANCHES EMERGING FROM LOW DOWN ON THE TRUNK (PHOTO ON LEFT); AND ANOTHER ALEPPO PINE, KNOWN SCIENTIFICALLY AS *PINUS HALEPENSIS* VAR. *CECILIAE*, WITH THE BRANCHES POINTING UPWARDS (PHOTO ON RIGHT) • DIE ALEPPO-KIEFER (*PINUS HALEPENSIS*) BIETET EINE GROSSE FORMENVIELFALT. HIER SIND ZWEI EINZIGARTIGE EXEMPLARE ZU SEHEN: EINE ASTREICHE KIEFER, DEREN ÄSTE SEHR WEIT UNTEN AM STAMM ABGEHEN (FOTO LINKS) UND EINE KIEFER MIT DER WISSENSCHAFTLICHEN BEZEICHNUNG *PINUS HALEPENSIS* VAR. *CECILIAE* MIT NACH OBEN WEISENDEN ÄSTEN (FOTO RECHTS)
(FOTOS: LUIS NÚÑEZ)

A LA VORA DE LA CARRETERA DE SANT JOAN, A SANTA EULÀRIA DES RIU, PODEM CONTEMPLAR ELS PINS DE VICENT DE NA BLAIA. SÓN DOS EXEMPLARS CENTENARIS DE MÉS DE 15 METRES D'ALÇADA, MOLT CONEGUTS PELS EIVISSENCS • JUNTO A LA CARRETERA DE SANT JOAN, EN SANTA EULÀRIA DES RIU, PODEMOS CONTEMPLAR LOS PINOS DE VICENT DE NA BLAIA. SE TRATA DE DOS EJEMPLARES CENTENARIOS DE MÁS DE 15 METROS DE ALTURA, MUY CONOCIDOS POR LOS IBICENCOS • ON ONE SIDE OF THE ROAD FROM SANT JOAN TO SANTA EULÀIA CAN BE SEEN THE VICENT DE NA BLAIA PINES. THESE TWO TREES ARE OVER A HUNDRED YEARS OLD, MORE THAN FIFTEEN METRES (50 FT.) HIGH AND ARE FAMOUS AMONG THE LOCAL PEOPLE ON IBIZA • AM RAND DER LANDSTRASSE VON SANT JOAN NACH SANTA EULÀIA STEHEN DIE KIEFERN VON VICENT DE NA BLAIA. ES HANDELT SICH UM ZWEI HUNDERTJÄHRIGE EXEMPLARE MIT ÜBER 15 METERN HÖHE, DIE BEI DEN EINWOHNERN IBIZAS SEHR BEKANNT SIND
(FOTO: JAUME GARCÍA-DELGADO)

UN DELS SISTEMES FORESTALS MÉS SINGULARS DE LES ILLES BALEARS SÓN LES FONTS UFANES DE CAMPANET. ALLÀ ES PRODUUEIX, DESPRÉS DE CERTS PERÍODES DE PLUGES INTENSES, UNA SURGÈNCIA ESPECTACULAR D'AIGUA DINS L'ALZINAR • UNO DE LOS SISTEMAS FORESTALES MÁS SINGULARES DE LAS ISLAS BALEARES SON LAS FUENTES O *FONTS* UFANES DE CAMPANET. ALLÍ SE PRODUCE, TRAS CIERTOS PERÍODOS DE LLUVIAS INTENSAS, UNA SURGENCIA ESPECTACULAR DE AGUA EN EL ENCINAR • ONE OF THE MOST REMARKABLE FOREST SYSTEMS IN THE BALEARIC ISLANDS ARE THE UFANES SPRINGS IN CAMPANET. FOLLOWING CERTAIN PERIODS OF INTENSE RAIN, THERE IS A SPECTACULAR FLOW OF WATER IN THE HOLM OAK FOREST • EINES DER EINZIGARTIGSTEN WALDSYSTEME DER BALEAREN SIND DIE QUELLEN FONTS UFANES IN CAMPANET. DORT SPRUDELT NACH GEWISSEN ZEITEN INTENSIVER REGENFÄLLE IM STEINEICHENWALD WASSER AUS DEM ERDBODEN HERVOR UND BIETET EIN SPEKTAKULÄRES SCHAUSPIEL
(FOTO: CARLOS PACHE)

EL PI DE SA BIGA, DE LA FINCA DE MOSSA, ÉS L'ARBRE SINGULAR MÉS ALT DE TOTES LES BALEARS, AMB 33 METRES D'ALÇADA. EL SEU NOM POPULAR PROVÉ DEL FET DE VOLER UTILITZAR-NE EL TRONC, D'UNA SOLA PEÇA, COM A RECANVI D'UNA BIGA DE TAFONA • EL PINO DE SA BIGA, DE LA FINCA DE MOSSA, ES EL ÁRBOL SINGULAR MÁS ALTO DE TODAS LAS BALEARES, CON 33 METROS DE ALTURA. SU NOMBRE POPULAR PROVIENE DEL HECHO DE QUERER UTILIZAR SU TRONCO, DE UNA SOLA PIEZA, COMO RECAMBIO DE UNA VIGA DE ALMAZARA • THE SA BIGA PINE TREE ON THE MOSSA ESTATE IS THE TALLEST HERITAGE TREE IN THE WHOLE OF THE BALEARICS, WITH ITS 33 METRES (108 FT.) OF HEIGHT. ITS POPULAR NAME DERIVES FROM AN ERSTWHILE DESIRE TO USE THE WHOLE TRUNK AS THE REPLACEMENT FOR AN OLIVE PRESS BEAM (*BIGA*) • DIE KIEFER VON SA BIGA AUF DER LIEGENSCHAFT VON MOSSA IST MIT IHREN 33 METERN HÖHE DER HÖCHSTE SINGULÄRE BAUM DER GESAMTEN BALEAREN. DER POPULÄRE NAME STAMMT DAHER, DASS MAN IHREN GANZEN STAMM ALS ERSATZ FÜR EINEN ÖLMÜHLENBALKEN (*BIGA DE TAFONA*) VERWENDEN WOLLTE
(FOTOS: JAUME GARCÍA-DELGADO)

L'ÚNICA POBLACIÓ NATURAL DE PINASTRE CONEGUDA DE LES ILLES ÉS A MENORCA. ESTUDIS GENÈTICS HAN DEMOSTRAT LA SEVA RELACIÓ AMB ELS EXEMPLARS DE LES ILLES TIRRÈNIQUES, MÉS QUE AMB ELS DE LA PENÍNSULA IBÈRICA • LA ÚNICA POBLACIÓN NATURAL DE PINASTRO CONOCIDA EN LAS ISLAS SE ENCUENTRA EN MENORCA. ESTUDIOS GENÉTICOS HAN DEMOSTRADO SU RELACIÓN CON LOS EJEMPLARES DE LAS ISLAS TIRRÉNICAS, MÁS QUE CON LOS DE LA PENÍNSULA IBÉRICA • THE ONLY KNOWN POPULATION OF MARITIME PINES IN THE BALEARICS IS ON MINORCA. GENETIC STUDIES HAVE SHOWN THAT THEY ARE MORE CLOSELY RELATED TO THE PINES ON THE TYRRHENIAN ISLANDS THAN TO THOSE ON THE IBERIAN PENINSULA • DIE EINZIGE, AUF DEN BALEAREN BEKANNTE NATÜRLICHE SEE-KIEFERN-POPULATION BEFINDET SICH AUF MENORCA. GENETISCHE STUDIEN HABEN EIN ENGERES VERHÄLTNIS ZU DEN EXEMPLAREN AUF DEN TYRRHENISCHEN INSELN ALS ZU DEN EXEMPLAREN DER IBERISCHEN HALBINSEL NACHGEWIESEN
(FOTO: VICENÇ FORTESA)

ELS OMS SÓN ARBRES DE BOSCOS DE RIBERA. LA GRAFIOSI ÉS UNA MALALTIA CAUSADA PER UN FONG INTRODUÏT QUE ELS PROVOCA LA MORT. A LES BALEARS, ALGUNS EXEMPLARS N'ESTAN AFECTATS, PERÒ NO ÉS EL CAS D'AQUEST CONJUNT D'ARBRES, ELS OMS D'AUBARCA, QUE GAUDEIXEN D'UN BON ESTAT SANITARI • LOS OLMOS SON ÁRBOLES DE BOSQUES DE RIBERA. LA GRAFIOSIS ES UNA ENFERMEDAD CAUSADA POR UN HONGO INTRODUCIDO QUE LES PROVOCA LA MUERTE. EN LAS BALEARES ALGUNOS EJEMPLARES ESTÁN AFECTADOS, PERO NO ES EL CASO DE ESTE CONJUNTO DE ÁRBOLES, LOS OLMOS DE AUBARCA, QUE DISFRUTAN DE UN BUEN ESTADO SANITARIO • ELMS ARE TREES OF RIPARIAN WOODLAND. DUTCH ELM DISEASE IS A DISEASE CAUSED BY AN INTRODUCED FUNGUS THAT CAUSES THEIR DEATH. SOME SPECIMENS ARE AFFECTED IN THE BALEARICS, BUT THIS IS NOT THE CASE WITH THIS ELM GROVE, THE ELMS OF AUBARCA, WHICH ARE IN RUDE HEALTH • ULMEN SIND IN UFERWÄLDERN ANZUFINDENDE BÄUME. DAS ULMENSTERBEN WIRD DURCH EINEN EINGEFÜHRTEN PILZ VERURSACHT, DER ZUM ABSTERBEN DES BAUMS FÜHRT. AUF DEN BALEAREN SIND EINIGE EXEMPLARE BETROFFEN. DIES GILT JEDOCH NICHT FÜR DEN ULMENBESTAND *OMS D'AUBARCA*, DER SICH IN EINEM GUTEN GESUNDHEITSZUSTAND BEFINDET
(FOTO: JAUME GARCÍA-DELGADO)

ELS PACANERS DE S'HORT SQUELLA SÓN A ALAIOR. SÓN DELS POCOS EXEMPLARS EXISTENTS A LES ILLES D'AQUESTA ESPÈCIE ORIÛNDA DE MÈXIC, PROBABLEMENT SEMBRADA PER EMIGRANTS QUE RETORNAREN A L'ILLA • LOS PACANOS DE S'HORT SQUELLA SE ENCUENTRAN EN ALAIOR. SON DE LOS POCOS EJEMPLARES EXISTENTES EN LAS ISLAS DE ESTA ESPECIE ORIUNDA DE MÉXICO, PROBABLEMENTE SEMBRADA POR EMIGRANTES QUE REGRESARON A LA ISLA • THE S'HORT SQUELLA HICKORIES ARE IN ALAIOR. THESE ARE SOME OF THE FEW SPECIMENS OF THIS SPECIES, WHICH IS NATIVE TO MEXICO, IN THE BALEARICS AND WERE PROBABLY SOWN BY EMIGRANTS ON THEIR RETURN TO THE ISLAND • DIE PEKANNUSSBÄUME VON S'HORT SQUELLA STEHEN IN ALAIOR. ES HANDELT SICH UM EINIGE DER WENIGEN EXEMPLARE DIESER AUS MEXIKO STAMMENDEN ART AUF DEN BALEAREN. SIE WURDEN VERMUTLICH VON AUF DIE INSEL ZURÜCKKEHRENDEN EMIGRANTEN GESÄT (FOTO: JAUME GARCÍA-DELGADO)

EL VIVER FORESTAL DE MENUT HA PRODUÏT MÉS DE 17.000.000 DE PLANTES DURANT ELS SEUS 78 ANYS DE FUNCIONAMENT, QUE HAN SERVIT PER RESTAURAR LA COBERTA VEGETAL DE LES ILLES • EL VIVERO FORESTAL DE MENUT HA PRODUCIDO MÁS DE 17.000.000 DE PLANTAS DURANTE SUS 78 AÑOS DE FUNCIONAMIENTO, QUE HAN SERVIDO PARA RESTAURAR LA CUBIERTA VEGETAL DE LAS BALEARES • IN THE COURSE OF ITS 78 YEARS OF EXISTENCE, THE MENUT TREE NURSERY HAS PRODUCED OVER 17,000,000 PLANTS WHICH HAVE BEEN USED TO RESTORE THE VEGETATION COVER OF THE ISLANDS • DIE BAUMSCHULE VON MENUT HAT IN IHREN 78 JAHREN BETRIEB ÜBER 17 MIO. PFLANZEN PRODUZIERT, DIE ZUR WIEDERHERSTELLUNG DER PFLANZENDECKE AUF DEN INSELN VERWENDET WURDEN (FOTO: SERVEI DE GESTIÓ FORESTAL)

ELS PINOTELLS JOVES DELS PLANTERS CONFORMEN AQUESTA CURIOSA ESTAMPA, AMB LA FUNDA DELS PINYONS AL CAPCURUCULL • LOS PINILLOS JÓVENES DE LOS PLANTELES CONFORMAN ESTA CURIOSA ESTAMPA, CON LA FUNDA DE LOS PIÑONES EN LA CIMA • THE PINE SEEDLINGS IN THE SEEDBEDS HAVE THIS CURIOUS APPEARANCE, WITH THE SHELL OF THE PINE NUTS AT THE TOP • DIE KIEFERNZÖGLINGE IN DER BAUMSCHULE BIETEN DIESEN SONDERBAREN ANBLICK. DIE HÜLSEN DER PINIENKERNE BEFINDEN SICH NOCH AUF IHREN SPITZEN (FOTO: SERVEI DE GESTIÓ FORESTAL)

ELS ULLASTRES DE L'AEROPORT DE MAÓ SÓN DOS EXEMPLARS MIL-LENARIS DE GRAN MIDA • LOS ACEBUCHES DEL AEROPUERTO DE MAÓ SON DOS EJEMPLARES MILENARIOS DE ENORME TAMAÑO • THERE ARE TWO EXTREMELY LARGE, WILD OLIVE TREES AT MAHÓN AIRPORT. THEY ARE OVER A THOUSAND YEARS OLD • AM FLUGHAFEN VON MAHÓN (MENORCA) STEHEN ZWEI RIESIGE ÖLBAUM-EXEMPLARE. SIE SIND ÜBER TAUSEND JAHRE ALT
(FOTO: ANTONIO GARCÍA-DELGADO)

castellano

PRESENTACIÓN

El año 2011 ha quedado marcado por las dificultades económicas en todo el mundo desarrollado, pero ello no debe hacernos olvidar una efeméride enormemente significativa. Ha sido el Año Mundial de los Bosques, por decisión de las Naciones Unidas. La coincidencia tiene un gran valor simbólico: los bosques son para la humanidad un enorme valor económico, por los recursos que nos proporcionan. Pero también son mucho más que esto: resultan fundamentales para la calidad ambiental de todo el planeta, tanto por el ciclo del oxígeno y otros elementos como por la gran biodiversidad que se mantiene en ellos. Por lo tanto, frente a la crisis actual de un modelo financiero basado en la economía especulativa, posiblemente no sostenible, tenemos los grandes valores ajenos a la actividad humana, mucho más permanentes y que nos proporcionan beneficios materiales y espirituales sin la exigencia de contraprestaciones.

Los bosques, como sabe todo el mundo, están formados por árboles. Pero lo que sorprenderá a los lectores no especialistas será constatar la riqueza de especies de árboles presentes en las Baleares. Y conviene recordar que los bosques son mucho más que grupos de árboles: sin la fauna, sin los arbustos y hierbas del sotobosque, sin los hongos y tantos otros organismos, podremos tal vez tener plantaciones de árboles, pero no bosques.

Las Baleares pasan por un momento histórico positivo para los ecosistemas forestales, puesto que hemos aligerado la presión que suponía para ellos el aprovechamiento de la madera y la leña. La mejor prueba de ello es el incremento de superficie y número de árboles que demuestran los sucesivos inventarios forestales, cuyos datos se encontrarán en este libro. Aun así, no debemos olvidar la necesidad de asegurar que los bosques necesitan protección activa: hay que evitar los incendios —y extinguirlos con rapidez si se producen—, promover que en los bosques no se extiendan usos incompatibles con su conservación y, quizá lo más importante, debemos conseguir que toda la sociedad sea consciente de sus valores y de la importancia de conservarlos activamente. En este sentido, el libro puede ser útil: habrá sido una buena contribución al Año Mundial de los Bosques.

Gabriel Company
Consejero de Agricultura, Medio Ambiente y Territorio

BOSQUES Y ÁRBOLES DE LAS ISLAS BALEARES

Los grandes protagonistas de la naturaleza en el medio terrestre son los árboles y los bosques: la mayor parte de las tierras no transformadas por la acción humana están cubiertas de árboles, a excepción de los desiertos y los polos. Ciertamente, el hacha y el fuego han eliminado la cobertura arbórea en grandes extensiones, pero incluso así la FAO calcula que en el mundo hay 3.870 millones de hectáreas de bosques, casi ochenta veces la superficie de España. Sin lugar a dudas, el principal y más activo componente de los ecosistemas terrestres son los árboles, por su abundancia, su biomasa, su función fotosintética y su producción de materia orgánica.

El año 2011 ha sido declarado por las Naciones Unidas Año Internacional de los Bosques, con el reconocimiento de que son fundamentales para el desarrollo sostenible de la humanidad, por los beneficios económicos, socioculturales y ambientales que nos proporcionan. La ONU, por tanto, recomienda la ordenación sostenible, la conservación y el desarrollo de todo tipo de bosques y árboles aislados.

Las Islas Baleares están enclavadas en una región climática, la mediterránea, de vocación fundamentalmente forestal: el encinar es el bosque por antonomasia en Mallorca y Menorca, los pinares tienen una importancia enorme desde hace milenios, y no podemos olvidar los acebuchales y los sabinares, que constituyen ecosistemas forestales muy relevantes. Conocer y apreciar los bosques y los árboles de las islas es obligado para cualquier persona sensible a los valores de la naturaleza.

LOS BOSQUES DOMINANTES: PINARES Y ENCINARES

Mucha gente se sorprende al saber que en Baleares existen casi veinte especies de árboles silvestres: todos conocemos el pino, la encina, el acebuche y la sabina, pero la gente urbana tendrá dificultades para mencionar media docena más de especies, y probablemente no ha oído nunca hablar de las más raras, alguna de las cuales tiene en las islas efectivos muy reducidos.

El auténtico rey de los árboles de las Baleares es el pino. El clima y el terreno le resultan perfectos, y tanto se adapta a la aridez de los arenales marítimos —donde el viento lo esculpe en formas postradas— como a las garrigas, las faldas de montaña y los roquedales más inhóspitos. Puede crecer aisladamente colgado de los peñascos abruptos, o bien formar masas de una densidad impenetrable. Su capacidad para invadir cultivos descuidados (y, en especial, los olivares de la sierra de Tramuntana) le hace perder la estima de los labradores, pero, en cambio, su prestigio entre poetas y pintores es prueba de su valor cultural. Como es sabido, el nombre de Pitiusas que los griegos dieron a Ibiza y Formentera se debe a la abundancia extraordinaria de la especie en esas islas, pero tampoco podemos imaginar Mallorca y Menorca sin pinares. Erróneamente, en un tiempo algunos lo consideraron no nativo, pero los estudios de polen fósil han demostrado su abundancia en las Baleares antes de la llegada de los humanos.

Los encinares mallorquines y menorquines son los bosques con más prestigio: densos y sombríos, generan un microclima más suave que el de los pinares, acumulan considerables cantidades de humus y constituyen la vegetación más desarrollada en equilibrio con las condiciones ambientales de gran parte de las dos islas mayores, lo que los botánicos denominan clímax. El encinar balearico, con varias especies de plantas bulbosas y algunos endemismos, es reconocido como singular por los botánicos, y en condiciones naturales cubriría la mayor parte del interior de Mallorca y de Menorca.

Además, hay que destacar que existe una cierta diversidad taxonómica en los pinos y las encinas de las Baleares (ver el anexo).

ACEBUCHALES Y SABINARES, LA MARCA MEDITERRÁNEA

Un bosque autóctono que ha resultado muy transformado por el ser humano es el acebuchal. Se supone que, sin transformación humana, acebuches y lentiscos formaban masas densas y de cuatro o cinco metros de altura, con numerosas plantas trepadoras y un sotobosque muy diverso, incluso más que el del encinar. Los acebuchales que no fueron talados acabaron muy aclarados, y proveyeron madera de gran dureza y calidad para usos muy diversos. Hoy, de muchos de estos acebuchales sólo quedan rodales y setos en el fondo de barrancos o vaguadas favorables, pero constituyen un testigo precioso de cómo fue la vegetación forestal de las zonas donde la humedad no era suficiente para los encinares.

Pero los bosques son mucho más diversos. Allí donde la proximidad al mar impone condiciones ecológicas particulares o el microclima local es más árido, tienen un papel importante sabinas y enebros, que pueden convivir con los pinos. Los sabinares son especialmente característicos de gran parte de las Pitiusas, donde se conservan ejemplares de sabina de grandes dimensiones. En cuanto a los enebros, la única zona boscosa casi testimonial que se conserva en Baleares se encuentra en la franja dunar del Parque de s'Albufera; esta vegetación se desarrolla en suelos arenosos profundos, y antaño existió en el Arenal de Palma, donde no queda ningún ejemplar.

BOSQUES TESTIMONIALES

También tenemos ecosistemas forestales muy locales, con una reducida superficie pero con un significado ecológico especial: las orillas de torrentes y lugares húmedos son poblados por bosques de ribera, donde chopos, olmos y fresnos integran unos ecosistemas casi lineales, particulares y de alta diversidad. Ciertamente su difusión es limitada, y han sido históricamente muy transformados por la acción humana. Los tarayales, los bosques de zonas salobres y de litoral, son otro caso con gran diversidad de especies.

No podemos dejar de mencionar los escasísimos testimonios de los bosques boreoalpinos, que ocupan lugares muy concretos en las cimas más altas de la sierra de Tramuntana: mojeras, tejos, orones, corneras y algunos arbustos, todos propios de climas más fríos, sobreviven en los microclimas locales de las cumbres mallorquinas. Estas especies llegaron a Mallorca durante el Cuaternario, y hoy mantienen poblaciones muy reducidas pero de evidente interés científico.

Y tenemos también especies de árboles que nunca llegan a formar bosques, ni siquiera testimoniales: es el caso de los robles, reducidos a una sola localidad de Mallorca, algunos alcornoques esparcidos por todos los suelos silíceos menorquines, o los escasos pinos silvestres de Menorca, cuyo estudio genético ha demostrado diferencias con los ibéricos. Finalmente, no podemos olvidar árboles introducidos y naturalizados en épocas muy antiguas que se han integrado en el paisaje, como es el caso de higueras (normalmente arbustivas, en peñascos o paredes), algún algarrobo y almendro.

ARBUSTOS QUE PUEDEN SER ÁRBOLES

La distinción de árbol y arbusto no es estricta. Se consideran árboles los ejemplares dominados por un tronco único y de cierta altura. Tenemos especies que normalmente son arbustivas (ausencia de tronco dominante, desarrollo limitado), pero que en ciertos casos adquieren características plenamente arbóreas. Así ocurre con algunos lentiscos, algunos palmitos que presentan hasta cuatro y cinco metros de altura, e incluso algunos aladiernos y boj es en la sierra de Tramuntana. Estos individuos vegetales, muchos de los cuales pueden ser pluricentenarios, son merecedores de un respeto total.

ÁRBOLES Y GENTE

Las relaciones entre los bosques y las personas han sido y son de gran intensidad. Tenemos con los bosques una deuda impagable. Sin ellos no habría existido el progreso. Hemos navegado sobre maderas de bosques durante miles de años, hemos extraído cantidades inmensas para construcción —sin vigas no hay casas—, para los más varios usos artesanales y, sobre todo, hemos obtenido una colosal cantidad de energía en forma de leña y de carbón para hornos, cocinas, para hacer cal y otros usos. Hasta la época de los combustibles fósiles, los bosques habían sido esenciales para la economía humana, y hoy todavía resultan importantísimos para muchas sociedades que no tienen acceso al gas o al petróleo. Los aprovechamientos de los bosques y de los árboles silvestres han sido enormemente diversos. La resina ha resultado capital para el calafateo de embarcaciones y otros usos. La corteza de los árboles, para el adobo de pieles. De ellos hemos obtenido frutos, pasto para el ganado, y aprovechamos otros productos como las setas. Los bosques han sido y pueden ser capitales de gran productividad. Tan grande como su destrucción tradicional. Los mejores suelos —donde estaban los mejores bosques— han sido ocupados por la agricultura y los servicios, y durante mucho tiempo no se ha practicado un uso sostenible. Merece

ser citada la enorme capacidad destructiva que han tenido los ejércitos y los episodios bélicos. Los imperios coloniales se fundamentaban en grandes flotas navales, que suponían deforestaciones extensas. Y los ejércitos eran grandes consumidores de madera y leña. Menorca, con las sucesivas ocupaciones inglesas, francesa y española, fue un caso paradigmático, y atravesó momentos de deforestación casi completa como resultado de las estancias y actividades de los diferentes ejércitos.

Esta relación de explotación humana del bosque ha tenido dos efectos contradictorios: por un lado, ha supuesto —y supone todavía en países menos desarrollados— un factor de degradación considerable, puesto que el bosque se destruye y se pierde, víctima de la necesidad o de la codicia. Pero, por otro lado, es justamente de esta relación que hemos aprendido a conservar, a usar con sentido común, a imponer reglas en beneficio de futuras generaciones. La moderna conciencia de conservación de la naturaleza nace sobre todo de la alarma que despertó la destrucción forestal en personas inteligentes y sensibles. La tradición de conservación del bosque tiene raíces medievales o anteriores, y sus principios se han extendido a otros ámbitos de la biosfera. No es casual que en muchos países, entre los que se cuentan los nuestros, la moderna conservación de la naturaleza se haya desarrollado en los antiguos servicios forestales, y que los primeros parques nacionales sean precisamente áreas boscosas.

En el siglo XIX, un momento de deforestación intensa, el Estado evitó la desamortización de los mejores bosques, que en manos privadas hubieran sido destruidos, y empezó a aplicar la legislación moderna que equilibra el uso de las materias forestales con la conservación del recurso. A lo largo del siglo XX esta normativa se fue volviendo más detallada y eficaz.

Vivimos una buena época para los bosques, aunque no libre de problemas. Desde la mitad del siglo pasado su uso económico ha menguado considerablemente. Disponemos de otras fuentes de energía más baratas y de nuevos materiales navales y de construcción. Por tanto, la presión humana ha disminuido, y los bosques recuperan terrenos de baja rentabilidad agraria. En cambio, ha habido bosques destruidos por construcciones e infraestructuras, especialmente en el litoral. Y los cambios repentinos en su función económica los ha hecho más densos y combustibles, un proceso que no ha acabado y que continúa siendo unos de los dramas más espectaculares de la naturaleza mediterránea: los incendios forestales.

Los bosques se han expandido, se han hecho más vulnerables, pero probablemente el cambio más importante es que la conciencia de su valor se ha extendido y generalizado más que nunca. La leña y la madera que pueden proporcionar es un valor secundario en relación a su función paisajística, de defensa de la erosión, de producción de oxígeno, de conservación de la biodiversidad, del ciclo hidrológico, de los usos recreativos...

Cada vez apreciamos más los bosques y los árboles. Muchos de los espacios naturales protegidos de las Islas Baleares y del mundo son, precisamente, forestales. Y tenemos la conciencia del valor singular de los árboles venerables, de edad proecta y talla descomunal. En Baleares disponemos de una ley ejemplar de Árboles Singulares que ampara con rigor los declarados como tales. La ley otorga una protección irreversible: una vez que árbol ha sido calificado de singular sólo puede dejar de serlo por muerte del individuo. Una buena garantía para evitar fechorías.

No hay duda de que el hombre ha sido, y es en otras latitudes, la especie con más capacidad destructora de los bosques, y que por nuestra acción cada año se pierden todavía miles de hectáreas. Pero también tenemos la capacidad y las herramientas para utilizarlos con sentido común, y no sólo conservarlos sino regenerarlos y restaurar el buen estado de gran parte del territorio. Es una cuestión de voluntad social, y la sensibilidad actual hacia la vida nos sitúa en una posición favorable y da pie al optimismo.

INTRODUCTION

2011 has been marked by the economic difficulties experienced by the whole of the developed world, but that is no reason to forget one extremely significant event: it was the International Year of Forests, as declared by the United Nations. The coincidence is of great symbolic importance: thanks to the resources that they provide, forests have immense economic value for mankind, but even more than that: they are vital to the quality of the environment of the whole Planet, not only to the Oxygen Cycle and that of other elements, but also for a high level of biodiversity to be maintained. So, when faced with the present crisis of a financial model based on a speculative economy, we find that the most valuable things we possess are unrelated to human activity, are much more permanent and provide us with material and spiritual benefits without any demands for compensation.

Forests, as everyone knows, are comprised of trees. But what will surprise readers who are not specialists in the field is the evidence of the wealth of species of trees that are present in the Balearics, and, at the same time, it must be remembered that woodland is much more than clumps of trees: without its animal life, without the shrubs and wild plants of the undergrowth, without the fungi and without so many other organisms, we might have tree plantations, but not forests.

The Balearics are experiencing a historic moment that is positive for the forest ecosystems, as the pressure caused by the use of timber and firewood has eased. The clearest proof of this is the increase in the area and the number of trees shown by successive forest inventories, details of which are given in this book. Nonetheless, this must not make us forget the need to ensure that the woodland has active protection: fires must be prevented – and extinguished as soon as they start –, we must also prevent uses of woodland that are incompatible with its conservation and, perhaps most importantly, we need to make sure that society as a whole is aware of its value and of the importance of active steps to conserve it. In this sense, the book may prove to be useful and it will have been a good contribution to the International Year of Forests.

Gabriel Company
Balearic Minister for Agriculture, Environment and the Countryside

TREES AND FORESTS OF THE BALEARIC ISLANDS

The great natural stars of the earth's environment are the trees and forests: most land not transformed by human activity is covered in trees, except for the deserts and the two poles. It is true that the axe and fire have destroyed great areas of tree cover; nonetheless, the FAO calculates that there are 3,870 million hectares of woodland in the world, almost 80 times the size of Spain. Because of their great numbers, their biomass, their photosynthetic function and their production of organic material, trees are, without any doubt, the main and most active element of the earth's ecosystems.

2011 has been declared International Year of Forests by the United Nations — an acknowledgement that they are fundamental to the sustainable development of humanity, due to the economic, socio-cultural and environmental benefits that they provide. This is why the UNO recommends sustainable planning, conservation and development of all kinds of forests and solitary trees.

The Balearics are situated in a climate region, the Mediterranean, which has an underlying disposition towards forests: the holm oak is the forest tree par excellence in Mallorca and Minorca, the pine woods have been of great importance for thousands of years, while the wooded areas of wild olive and juniper cannot be overlooked, comprising, as they do, unique forest ecosystems. Becoming acquainted with and valuing the woodlands and trees of the islands is a must for anyone who appreciates nature and its value.

PREDOMINANT WOODLANDS OF PINES AND JUNIPER TREES

Many people are surprised when they discover that there are almost twenty species of wild trees in the Balearics: we all know the pine, the holm oak, the wild olive, the juniper, but city folk find it difficult to say the names of half a dozen more species of tree, and probably have never heard of the rarer ones, some of which are present in the Balearics in very limited numbers.

The true king of the trees in the Balearics is the pine. Both the climate and the soil suit it perfectly and it adapts to environments ranging from the aridity of maritime sand dunes, where the wind sculpts them into twisted shapes ('els pins barraquers' or '*wind bent pines*') to garrigue, or scrubland, lower mountain slopes and the most inhospitable of rock fields. A solitary tree can manage to grow hanging from a sheer cliff, while trees growing together can form an impenetrably thick mass. Its capacity to invade neglected cultivated areas (the olive groves in the Serra de Tramuntana mountain range, in particular) has led country people to have little love for it, but instead, its standing among poets and painters is proof of its cultural value. As is well-known, the name 'Pitiüses', which the ancient Greeks gave to Ibiza and Formentera, stems from the extraordinary abundance of the species on these islands, but it is impossible to imagine Mallorca or Minorca without their pine forests either. Mistakenly, at one time the pine was considered not to be a native species, but examination of fossilised pollen has shown that pine trees were widespread in the Balearics before humans settled here.

The holm oak woods on Mallorca and Minorca are the woodlands of most renown: dense and shady, they create a milder microclimate than pine woods, accumulate considerable amounts of humus and are the vegetation that has most evolved in equilibrium with the environmental conditions on the greater part of the two largest islands: a situation botanists call climax. The Balearic holm oak forests, with their variety of species of bulbous plants and some endemic species, are recognised as unique by botanists and, in natural conditions, would cover most of the interior of both Mallorca and Minorca.

In addition, it should be pointed out that there is a certain taxonomic diversity among the pine and holm oak trees of the Balearics. (See the appendix.).

WILD OLIVE GROVES AND JUNIPER WOODS, THE HALLMARK OF THE MEDITERRANEAN

One type of autochthonous woodland that has been transformed to a great extent by man is the wild olive grove. It is thought that wild olive trees and mastic trees, before human transformation, formed dense masses, four or five metres high, with a great many climbing plants and greatly varied undergrowth, more so that of a holm oak wood. The wild olives that were not cut down were heavily thinned out and yielded a very hard, high quality wood for a great many different uses. Nowadays, of these olive tree woods there only remain clumps or thickets at the bottom of suitable gullies or stream beds, but these bear valuable witness to what forest vegetation was once like in areas where there was insufficient water for the holm oaks.

However, the woodlands are much more varied. Wherever the proximity of the sea imposes particular ecological conditions or the local microclimate is more arid, Prickly juniper and Phoenician juniper trees, which can live side by side with the pines, play a major role. The juniper woods are especially characteristic of a large part of the Pitiüses, where there are enormous specimens of Phoenician juniper to be found. As far as the Prickly juniper is concerned, the only and almost token woodland area remaining in the Balearics exists in the sand dune strip of the s'Albufera Natural Park; this type of vegetation grows in deep sandy soils and formerly grew in the Arenal of Palma, where no junipers now remain.

TOKEN FORESTS

We also have very local forest ecosystems, reduced in area but with special ecological significance: the banks of mountain streams and other humid environments are the site of riverside woodlands, where poplars, elms and ashes almost form a line of remarkable, very varied ecosystems. Certainly, diffusion of such trees is limited and historically they have been very much transformed by human action. Tamarisk groves, the woodlands of saline and coastal areas, are another case of great species variety.

Mention must also be made of the very rare token examples of alpine wooded forest, located in very specific sites on the highest peaks of the Sierra de Tramuntana mountain range: whitebeams, yews, Italian maples, snowy mespilus and other shrubs, all typical of colder climates, survive in the local microclimates of the Mallorquin summits. These species reached Mallorca during the Quaternary era, and today there are still populations that are very small but of obvious scientific interest.

There are also species of tree that never manage to form a wood, not even a token area: this is the case of the oak, restricted to one single place in Mallorca, some cork oaks widely dispersed throughout the silicic soils of Minorca, or, on the same island, the few wild maritime pines, genetic study of which has revealed genetic differences from their Iberian relatives. Finally, trees introduced and naturalised in ancient times which have become part of the landscape ought not to be forgotten here: this is the case of fig trees (normally shrub-like, on rock faces or crags), and the occasional carob and almond tree.

SHRUBS THAT CAN BE TREES

The distinction between shrub and tree is not strict. Trees are considered to be specimens with one main trunk and of a certain height. There are species that are usually shrub-like (absence of a dominant trunk, limited growth), but which in certain cases can acquire characteristics that are completely treelike. This is what happens with some mastic trees, some Mediterranean dwarf palms which are as much as four or five metres tall, and even some buckthorns and box shrubs on the Sierra de Tramuntana mountain range. These individual plants, many of which may be hundreds of years old, deserve total respect.

TREES AND PEOPLE

The relationship between forests and people has always been very intense. We owe a priceless debt to all woodlands. Without them progress would not have existed. We have sailed thousands of miles on forest timber, we have harvested vast amounts of timber for building purposes — without beams there are no houses —, for making a huge range of handcrafted products, and, above all else, we have obtained a colossal amount of energy in the form of firewood and charcoal for ovens, and stoves, for making quicklime and other things. Until the age of the fossil fuels, forests were essential for the human economy, and still today they are of the utmost importance for societies that do not have access to gas or petroleum.

The exploitation of forests and wild trees has been enormously varied. The resin was of paramount importance for the caulking of boats and other uses. Tree bark, for tanning hides. From forests we have obtained fruit and pasture for livestock, while we also make the most of other products such as wild mushrooms. Forests have always been and still can be highly productive capital.

As productive as is the level of their customary destruction. The best soil — where the best forests used to be — has been taken over by agriculture and service industries, and for many years the idea of sustainability was never put into

practice. The enormous capacity for destruction of armies and wars deserves mention here. The colonial empires were based on great naval fleets, the building of which involved extensive deforestation. And armies were huge consumers of wood and firewood. Minorca, occupied successively by the English, French and Spanish, is an excellent example, as it went through times of almost complete deforestation as the result of the presence and activities of the different armies.

The history of human exploitation of the forests has had two contradictory effects: on the one hand, it has meant — and still means in less developed countries — a significant factor of degradation, as the forest is destroyed and lost for ever, a victim of need or greed. But, on the other hand, it is precisely from this history that we have learnt to conserve it, to use it in a sensible way, to impose rules for the benefit of future generations. The modern conscience for conservation stems more than anything from the alarm sounded in intelligent and sensitive people by the destruction of the forests. The tradition of forest conservation has its roots in the Middle Ages or earlier, and its principles have spread to other fields of the biosphere. It is no accident that in many countries, modern conservation of nature has developed, based on the erstwhile forest services, and that the first national parks were no other than forest areas.

In the 19th century, a time of intense deforestation, the State prevented the disentanglement of the best forests, which would have been destroyed in private hands, and started to apply forward looking legislation that balanced the use of forest materials with conservation of its resources. During the 20th century, the law increasingly became more detailed and effective.

We are living at a good, though not trouble-free, time for forests. Since the middle of the last century their economic use has declined considerably. There are other sources of cheaper energy available to us, and new materials for ship building and construction too. This is why human pressure has decreased, and the woodlands are reclaiming agricultural land that yields low profits. On the other hand, woodlands have been destroyed by buildings and infrastructures, especially on the coast. These sudden changes in their economic function have made them denser and more combustible, a process that is ongoing and which continues to give rise to one of the most spectacular of natural dramas in the Mediterranean: forest fires.

The woodlands have grown in size, they have become more vulnerable, but probably the most important change is that awareness of their value has increased and become more widespread than ever before. The firewood and

timber that they provide is a secondary value in comparison with their scenic role, as a defence against erosion, as a producer of oxygen, as an element in the conservation of the biosphere, as part of the hydrological cycle, as recreational areas ...

We increasingly appreciate the forests and the trees. Many of the protected natural areas of the Balearic Islands and the world are precisely that: forests. And we are aware of the extraordinary value of venerable trees, ancient trees, trees of exceptional size. In the Balearics, we have an exemplary law of *Árboles Singulares*, Heritage Trees, which protects those trees declared as such. The law confers irreversible protection: once a tree has been declared a *heritage tree*, only on its death can it cease to be so. A good guarantee against misdeeds.

There is no doubt that man has been, and in other latitudes is, the species with the greatest capacity to destroy the forests, and that because of our action thousands of hectares are still being lost every year. But we also have the ability and the tools to use forests with common sense, and not only conserve them but regenerate them and restore most woodland to a good condition. This is a question of social willpower; and present-day sensitivity towards life places us in a favourable position and gives rise to optimism.

VORWORT

Das Jahr 2011 war in der ganzen entwickelten Welt von finanziellen Schwierigkeiten geprägt. Darüber sollte jedoch nicht vergessen werden, dass die Vereinten Nationen das Jahr 2011 zum Internationalen Jahr der Wälder erklärt haben. Dieses Zusammenfallen von Ereignissen hat eine große symbolische Bedeutung. Die Wälder haben für die Menschheit aufgrund der Ressourcen, die sie bieten, einen hohen wirtschaftlichen Stellenwert. Das ist jedoch nicht alles. Sie sind vielmehr sowohl aufgrund des Sauerstoffzyklus als auch anderer Elemente wie der großen, darin erhaltenen biologischen Vielfalt für die Umweltqualität des gesamten Planeten unerlässlich. So stehen der aktuellen Krise eines auf der Spekulationswirtschaft basierenden Finanzmodells, das sehr wahrscheinlich nicht tragbar sein wird, die großen Werte abseits der menschlichen Aktivität gegenüber, die viel dauerhafter sind und uns materielle und spirituelle Vorteile bieten, ohne dafür Gegenleistungen zu fordern.

Es ist allseits bekannt, dass Wälder aus Bäumen bestehen. Der nicht spezialisierte Leser wird jedoch vom Artenreichtum der Bäume auf den Balearen überrascht sein. Darüber hinaus muss darauf hingewiesen werden, dass Wälder viel mehr als nur Baumgruppierungen sind. Ohne ihre Fauna, die Büsche und Kräuter des Unterholzes, die Pilze und so viele weitere Organismen könnte man vielleicht von Baumplantagen sprechen, nicht jedoch von Wäldern.

Die Balearen erleben einen positiven historischen Moment für die Waldökosysteme, da der Druck nachgelassen hat, den die Nutzung von Holz und Brennholz auf diese ausgeübt hat. Der beste Nachweis dafür ist die Erhöhung der Waldfläche und der Anzahl der Bäume, die aus den unterschiedlichen Waldverzeichnissen zu entnehmen ist. Die diesbezüglichen Daten sind im vorliegenden Buch enthalten. Gleichzeitig sollte jedoch nicht vernachlässigt werden, dass die Wälder einen aktiven Schutz erfordern: Brände müssen vermieden und, falls sie auftreten, schnell gelöscht werden. Es muss verhindert werden, dass sich in den Wäldern nicht mit deren Erhalt inkompatible Nutzungsarten ausbreiten. Und es muss, was vielleicht am wichtigsten ist, erreicht werden, dass die gesamte Gesellschaft sich des Wertes der Wälder und der Bedeutung eines aktiven Erhalts derselben bewusst wird. In diesem Sinne kann dieses Buch von großem Nutzen sein und einen guten Beitrag zum internationalen Jahr der Wälder leisten.

Gabriel Company
Minister für Landwirtschaft, Umwelt und Territorialpolitik der Regionalregierung der Balearen

WÄLDER UND BÄUME DER BALEAREN

Die großen Hauptdarsteller der Natur auf den Landflächen sind Bäume und Wälder. Ein Großteil der nicht von Menschenhand veränderten Landgebiete ist mit Bäumen bewachsen. Eine Ausnahme davon stellen Wüsten und Pole dar. Tatsächlich wurde durch die Axt und das Feuer der Baumbewuchs auf großen Flächen eliminiert. Dennoch hat die UN Ernährungs— und Landwirtschaftsorganisation (FAO) berechnet, dass es auf der Welt 3870 Mio. Hektar Wald gibt. Dies entspricht fast 80 Mal der Fläche Spaniens. Aufgrund ihrer Fülle, Biomasse, photosynthetischen Funktion und Produktion von organischer Materie sind Bäume zweifelsohne der bedeutendste und aktivste Bestandteil der terrestrischen Ökosysteme.

Das Jahr 2011 wurde von den Vereinten Nationen zum Internationalen Jahr der Wälder erklärt. Damit soll anerkannt werden, dass Wälder aufgrund ihrer Vorteile für Wirtschaft, Kultur und Umwelt für eine nachhaltige Entwicklung der Menschheit grundlegend sind. Die UNO empfiehlt deshalb die nachhaltige Planung, den Erhalt und die Entwicklung aller Arten von Wäldern und einzelner Bäume.

Die Baleareninseln liegen in der klimatischen Region des Mittelmeerraums, wo die grundlegenden Voraussetzungen für Wälder gegeben sind. Steineichenwälder sind geradezu typisch für Mallorca und Menorca, Kiefernwälder haben seit Jahrtausenden eine große Bedeutung und Ölbaumwälder und Wacholderbaumbestände bilden überaus bedeutende Ökosysteme. Jede für die Werte der Natur empfängliche Person ist geradezu verpflichtet, die Wälder und Bäume der Inseln zu kennen und wertzuschätzen.

DIE DOMINIERENDEN WÄLDER: KIEFERN- UND STEINEICHENWÄLDER.

Viele Personen sind überrascht, wenn sie erfahren, dass es auf den Balearen fast zwanzig wilde Baumarten gibt. Jeder kennt Kiefern, Steineichen, Ölbäume und Phönizische Wacholderbäume. Den meisten Stadtmenschen wird es jedoch schwer fallen, ein weiteres halbes Dutzend Baumarten zu benennen und vermutlich haben sie noch nie von den selteneren Baumarten gehört, von denen auf den Balearen nur wenige Exemplare vorhanden sind.

Die Kiefer ist die unumstrittene Königin der Bäume auf den Balearen. Das Klima und das Gelände sind perfekt für sie geeignet. Durch ihre Anpassungsfähigkeit wächst die Kiefer sowohl in der Trockenheit der Sandgebiete am Meer, wo

der Wind sie in geduckte Formen drückt, als auch auf Gariguen, Bergabhängen und unwirtlichem Felsengelände. Kiefern können einzeln auf steilen Felsen wachsen oder undurchdringliche Waldmassen bilden. Ihre Fähigkeit zur Invasion von vernachlässigten Anbauflächen (und insbesondere der Olivenhaine in der Serra de Tramuntana) macht sie bei den Bauern nicht sonderlich beliebt. Hingegen dient ihr Prestige unter Dichtern und Malern als Nachweis ihres kulturellen Wertes. Es ist bekannt, dass die Bezeichnung der kleinen Baleareninseln Ibiza und Formentera als Pityusen durch die Griechen auf das außerordentlich reichliche Vorkommen von Kiefern auf eben diesen Inseln zurückzuführen ist. Jedoch sind auch die Inseln Mallorca und Menorca ohne Kiefernwälder nur schwerlich vorstellbar. Irrtümlicherweise wurde eine zeitlang davon ausgegangen, dass die Kiefer nicht auf den Inseln einheimisch ist. Die Analyse fossiler Pollen hat jedoch ergeben, dass sie bereits vor der Ankunft des Menschen auf den Baleareninseln reichlich vorhanden war.

Die Steineichenwälder sind die angesehensten Wälder Mallorcas und Menorcas. Die dichten und schattigen Wälder bilden ein milderes Mikroklima als die Kiefernwälder. Darüber hinaus werden erhebliche Mengen an Humus gebildet und es entwickelt sich eine Vegetation im Gleichgewicht mit den Umweltbedingungen des größten Teils der beiden größeren Baleareninseln, die von den Botanikern als Klimaxgesellschaft bezeichnet wird. Der balearische Steineichenwald gilt mit seinen verschiedenen Knollenpflanzen und einigen Endemiten unter Botanikern als einzigartig und würde unter natürlichen Bedingungen den größten Teil des Inselinneren von Mallorca und Menorca bedecken. Weiterhin bleibt zu betonen, dass es innerhalb der Kiefern— und Steineichenarten der Balearen eine gewisse taxonomische Vielfalt gibt (siehe Anhang).

ÖLBAUM- UND WACHOLDERWÄLDER, WAHRZEICHEN DES MITTELMEERRAUMS

Ein einheimischer Wald, der vom Menschen sehr verändert wurde, ist der Ölbaumwald. Es ist davon auszugehen, dass Ölbäume und Mastixsträucher ohne menschliches Zutun dichte Massen mit vier oder fünf Metern Höhe bildeten. Dort fanden sich, mehr noch als im Steineichenwald, zahlreiche Kletterpflanzen und ein sehr vielfältiger Waldgrund. Die Phönizischen Wacholderbäume, die nicht gefällt wurden, wurden sehr ausgedünnt und lieferten sehr hartes und qualitativ hochwertiges Holz für sehr unterschiedliche Zwecke. Heutzutage verbleiben von vielen dieser Wacholderwälder nur Bestände und Büsche auf dem Grund von Schluchten oder in günstig gelegenen Talsohlen. Sie

legen ein wertvolles Zeugnis darüber ab, wie die Waldvegetation in jenen Zonen aussah, in denen die Feuchtigkeit für die Steineichenwälder nicht ausreichend war.

Die Wälder selbst sind jedoch erheblich vielfältiger. Dort wo die Nähe des Meeres besondere ökologische Bedingungen auferlegt oder das Mikroklima trockener ist, spielen Wacholderbäume und —sträucher, die neben Kiefern wachsen können, eine bedeutende Rolle. Wacholderwälder sind besonders charakteristisch für einen großen Teil der kleinen Baleareninseln, wo noch große Exemplare von Phönizischen Wacholderbäumen erhalten sind. Was die Wacholdersträucher anbelangt, so ist die einzige auf den Balearen erhaltene Zone der Dünenstreifen des Parks s'Albufera. Diese Vegetation wächst auf tiefen Sandböden und existierte früher auf dem Arenal von Palma, wo jedoch kein einziges Exemplar mehr erhalten ist.

WÄLDER ALS ZEITZEUGEN

Wir verfügen auch über sehr regionale Waldökosysteme mit einer geringen Präsenz, die jedoch eine besondere ökologische Bedeutung haben. Die Ufer der Wildbäche und Feuchtgebiete sind mit Auwäldern bewachsen: Pappeln, Ulmen und Eschen bilden praktisch lineare, besondere und überaus vielfältige Ökosysteme. Tatsächlich ist deren Ausbreitung beschränkt und diese wurden im Verlauf der Zeit von Menschenhand sehr verändert. Die Tamariskenwälder sowie die Wälder der Brack— und Küstengebiete bieten ebenfalls eine große Artenvielfalt.

Weiterhin zu erwähnen sind die äußerst selten vorhandenen Zeugnisse von Hochgebirgswäldern, die sehr konkrete Flächen auf den höchsten Gipfeln der Serra de Tramontana belegen: Holzapfel, Europäische Eibe, Schneeball-Ahorn, Gewöhnliche Felsenbirne und einige Sträucher, die alle typisch für kältere Gefilde sind, überleben in den örtlichen Mikroklimata der mallorquinischen Gipfel. Diese Arten gelangten während dem Quartär nach Mallorca und bewahren heutzutage sehr kleine Populationen, die jedoch von offensichtlichem wissenschaftlichem Interesse sind.

Nicht unerwähnt bleiben dürfen auch jene Baumarten, die nicht einmal kleinste Wälder bilden. Dies gilt zum Beispiel für einige Eichen, die auf Mallorca nur an einer Stelle wachsen, einige vereinzelte Korkeichen auf den Silikatböden Menorcas oder die sehr seltenen Wildkiefern auf Menorca, deren genetische Analyse Unterschiede zur iberischen Kiefer nachgewiesen hat. Zuletzt dürfen auch jene Bäume nicht vernachlässigt werden, die in sehr frühen Epochen heimisch gemacht wurden und sich in die Landschaft integriert haben, wie z. B. Feigenbäume (die normalerweise strauchartig an Felsblöcken oder Mauern gedeihen), einige Johanniskornel— und Mandelbäume.

STRÄUCHER, DIE IN BAUMFORM GEDEIHEN KÖNNEN

Die Unterscheidung zwischen Baum und Strauch ist nicht streng. Als Bäume werden Exemplare bezeichnet, die einen einzigen Stamm haben und eine gewisse Höhe aufweisen. Es gibt Arten, die normalerweise strauchartig sind (Abwesenheit eines dominanten Stamms, beschränktes Wachstum), jedoch in bestimmten Fällen vollkommen baumartige Eigenschaften erlangen. Dies gilt für einige Mastixsträucher, einige Zwergpalmen mit bis zu vier oder fünf Metern Höhe und nicht zuletzt einige Steinlinden und Buchsbäume in der Serra de Tramuntana. Diese pflanzlichen Individuen, von denen viele mehrere hundert Jahre alt sein können, verdienen unseren vollkommenen Respekt.

BÄUME UND PERSONEN

Das Verhältnis zwischen Baum und Mensch war und ist sehr intensiv. Wir stehen den Wäldern gegenüber in einer unbezahlbaren Schuld. Ohne Wälder hätte es keinen Fortschritt gegeben. Wir haben auf Holz aus den Wäldern über tausende Jahre hinweg die See befahren, wir haben immense Mengen Holz für Gebäude (ohne Balken kein Haus), verschiedene handwerkliche Zwecke und vor allem eine enorme Menge Energie in Form von Holzscheiten und Kohle für Öfen, Küchen, zum Kalkbrennen und zu anderen Zwecken entnommen. Bis zur Epoche der fossilen Brennstoffe waren die Wälder für die menschliche Wirtschaft grundlegend und noch heute sind sie überaus wichtig für viele Gesellschaften, die keinen Zugriff auf Erdgas oder Erdöl haben.

Die Nutzung der Wälder und der wilden Bäume war enorm vielfältig. Das Harz hatte eine grundlegende Bedeutung zum Abdichten von Schiffen und für andere Zwecke. Die Rinde der Bäume wurde zum Gerben von Fellen verwendet. Von den Bäumen wurden Früchte und Viehfutter gewonnen und ebenso erfolgte die Nutzung anderer Produkte wie z. B. der Pilze. Die Wälder waren ein großes Produktionskapital und können es auch weiterhin sein.

Genauso groß wie die traditionelle Zerstörung. Die besten Böden, auf denen es die besten Wälder gab, wurden von der Landwirtschaft und dem Dienstleistungssektor belegt. Über einen langen Zeitraum hinweg gab es keine nachhaltige Nutzung. Erwähnung verdient die große zerstörerische Kapazität der Heere und Kriegsepisoden. Die Kolonialimperien begründeten sich auf großen Schiffsflotten, die weitläufige Abholzungen zur Folge hatten. Die Heere waren Großverbraucher von Holz und Brennholz. Menorca war durch die dort aufeinander folgenden englischen,

französischen und spanischen Belagerungen ein paradigmatischer Fall und durchlief aufgrund der Aufenthalte und Aktivitäten der unterschiedlichen Heere Zeiten einer praktisch vollständigen Abholzung.

Dieses Verhältnis der Ausbeutung des Waldes durch den Menschen hatte zwei widersprüchliche Auswirkungen zur Folge. Einerseits stellte es, und stellt in den weniger entwickelten Ländern noch heute, einen erheblichen Degradierungsfaktor dar. Der Wald wird zerstört und geht als Opfer der Notwendigkeit oder der Habgier verloren. Jedoch haben wir andererseits gerade aus diesem Verhältnis gelernt, die Wälder zu erhalten, mit Verstand zu nutzen und Regeln zugunsten der zukünftigen Generationen aufzustellen. Das moderne Erhaltungsbewusstsein der Natur entsteht vor allem aus dem Entsetzen, das die Waldzerstörung in intelligenten und empfindsamen Personen weckte. Die Tradition der Walderhaltung hat mittelalterliche oder noch ältere Wurzeln und deren Prinzipien wurden auf andere Bereiche der Biosphäre ausgeweitet. Es ist kein Zufall, dass in vielen Ländern, zu denen auch unseres zählt, der moderne Erhalt der Natur sich aus den alten Forstdiensten entwickelt hat und dass es sich bei den ersten Nationalparks um Waldregionen handelt.

Im 19. Jahrhundert, einem Moment der intensiven Abholzung, verhindert der Staat die Vernichtung der besten Wälder, die in privaten Händen zerstört worden wären. Es beginnt die Anwendung der modernen Gesetzgebung, anhand der die Verwendung der aus den Wäldern stammenden Materialien mit dem Erhalt der Ressourcen ausgeglichen wird. Im Verlauf des 20. Jahrhunderts wurde diese Gesetzgebung immer detaillierter und wirksamer.

Die heutige Zeit ist eine gute Zeit für die Wälder, auch wenn sie nicht frei von Problemen ist. Seit Mitte des vergangenen Jahrhunderts hat die wirtschaftliche Nutzung der Wälder erheblich abgenommen. Wir verfügen über andere billigere Energiequellen und neue Schiffe— und Baumaterialien. Der menschliche Druck hat somit abgenommen und die Wälder dehnen sich erneut auf Gelände mit niedriger landwirtschaftlicher Rentabilität aus. Hingegen wurden insbesondere die Wälder in den Küstengebieten durch Gebäude und Infrastrukturen zerstört. Die Veränderungen ihrer wirtschaftlichen Rolle haben die Wälder dichter und damit brandanfälliger gemacht. Dieser Prozess ist noch nicht abgeschlossen und die Waldbrände stellen weiterhin eines der spektakulärsten Dramen der mediterranen Natur dar.

Die Wälder haben sich ausgedehnt und sind verletzlicher geworden. Die vermutlich wichtigste Veränderung ist jedoch, dass sich das Bewusstsein hinsichtlich des Wertes der Wälder mehr als je zuvor verallgemeinert hat. Das von den Wäldern gelieferte Holz und Brennholz ist ein sekundärer Wert in Anbetracht der landschaftlichen Rolle der

Wälder im Erosionsschutz, ihrer Bedeutung bei der Sauerstoffbildung, dem Erhalt der biologischen Vielfalt, im hydrologischen Zyklus, in der Freizeitnutzung...

Wir wertschätzen die Wälder und Bäume immer mehr. Bei vielen der Naturschutzgebiete der Balearen und der ganzen Welt handelt es sich um Waldgebiete. Und wir verfügen über das Bewusstsein des einzigartigen Wertes von ehrwürdigen Bäumen mit hohem Alter und erheblichen Ausmaßen. Auf den Balearen verfügen wir über ein beispielhaftes Gesetz über einzigartige Bäume, das die als solche erklärten Exemplare streng schützt. Das Gesetz erteilt einen irreversiblen Schutz: nachdem ein Baum für einzigartig erklärt wurde, kann diese Erklärung nur durch den Tod des Individuums aufgehoben werden. Eine gute Garantie, um Untaten zu verhindern.

Zweifelsohne war der Mensch die Spezies mit der größten Kapazität zur Waldzerstörung... und ist es in verschiedenen Breiten immer noch. Durch unser Verhalten gehen noch immer viele tausend Hektar Waldfläche pro Jahr verloren. Dennoch verfügen wir auch über die Kapazität und die Werkzeuge, um den Wald mit Verstand zu nutzen und diesen nicht nur zu erhalten, sondern zu regenerieren und den guten Zustand eines Großteils des Geländes wiederherzustellen. Es handelt sich um eine Frage des gesellschaftlichen Willens. Die derzeitige Empfindsamkeit im Hinblick auf das Leben positioniert uns in einer günstigen Lage und veranlasst uns zum Optimismus.

EL TEIX DE SA GRANJA ÉS L'ARBRE MÉS VELL QUE HI HA A LES BALEARS, I POTSER ARRIBA ALS 2.000 ANYS DE VIDA. L'INTERIOR DEL TRONC ÉS BUIT, PERÒ PRESENTA UN EXCEL·LENT ESTAT DE SALUT • EL TEJO DE SA GRANJA ES EL ÁRBOL MÁS VIEJO QUE HAY EN LAS BALEARES, Y QUIZÁ ALCANCE LOS 2.000 AÑOS DE VIDA. EL INTERIOR DE SU TRONCO ESTÁ VACÍO, PERO PRESENTA UN EXCELENTE ESTADO DE SALUD • THE YEW TREE ON THE SA GRANJA ESTATE IS THE OLDEST TREE IN THE BALEARICS AND MAY BE AS MUCH AS 2,000 YEARS OLD. THE TRUNK IS HOLLOV, BUT ITS HEALTH IS EXTREMELY GOOD • DIE EUROPÄISCHE EIBE VON SA GRANJA IST DER ÄLTESTE BAUM AUF DEN BALEAREN. ER KÖNNTE BIS ZU 2000 JAHRE ALT SEIN. OBWOHL SEIN INNERES HOHL IST, WEIST ER EINEN EXZELLENTEN GESUNDHEITZUSTAND AUF (FOTO: JAUME GARCÍA-DELGADO)

ARBRES I ARBUSTS SILVESTRES O NATURALITZATS A LES BALEARS · Árboles y arbustos silvestres o naturalizados en las Baleares · Native or naturalized trees/ shrubs in the Balearics · Einheimische oder eingebürgerte Bäume / Sträucher auf den Balearen

S'INDICA EL NOM COMÚ EN CATALÀ I L'ILLA O ILLES ON ES TROBA CADA ESPÈCIE · SE INDICA EL NOMBRE COMÚN EN CATALÁN Y LA ISLA O ISLAS DONDE SE ENCUENTRA CADA ESPECIE · THE COMMON NAME IN CATALAN AND THE ISLAND OR ISLANDS WHERE EACH SPECIES IS FOUND IS SHOWN · ANGEGEBEN SIND JEWEILS DER KATALANISCHE GATTUNGSNAME SOWIE DIE INSEL BZW. INSELN, WO DIE ARTEN ANZUTREFFEN SIND.

	Illes amb presència		Illes amb presència		Illes amb presència		Illes amb presència
	Mallorca Menorca Eivissa Formentera Cabrera Dragonera		Mallorca Menorca Eivissa Formentera Cabrera Dragonera		Mallorca Menorca Eivissa Formentera Cabrera Dragonera		Mallorca Menorca Eivissa Formentera Cabrera Dragonera
SILVESTRES · NATIVE · EINHEIMISCH		SAVINA <i>Juniperus phoenicea</i>		ARBUSTS QUE PODEN SER ARBORESCENTS ARBUSTOS QUE PUEDEN SER ARBORESCENTES SHRUBS THAT MAY BE ARBORESCENT STRÄUCHER, DIE IN BAUMFORM GEDEIHEN KÖNNEN		ESPÍ NEGRE	
		<i>ssp. phoenicea</i>	●			<i>Rhamnus oleoides</i>	●●●●
ALZINA		<i>ssp. turbinata</i>	●●●●●●				
<i>Quercus ilex</i>	●●●●	TAMARELLS				GARBALLÓ	
		<i>Tamarix africana</i>	●●●●			<i>Chamaerops humilis</i>	●●●●●
ALZINA SURERA		<i>Tamarix gallica</i>	●●●●●●				
<i>Quercus suber</i>	●	<i>Tamarix canariensis</i>	●●●			GARROVER DEL DIMONI	
						<i>Anagiris foetida</i>	●●●
CIRERER DE PASTOR		TEIX					
<i>Crataegus monogyna</i>	●●	<i>Taxus baccata</i>	●			GINESTELL EIVISSENC	
						<i>Genista dorycnifolia</i>	●
CORNER		ULLASTRE					
<i>Amelanchier ovalis</i>	●	<i>Olea europea</i> var. <i>sylvestris</i>	●●●●●●			GINESTA BORDA	
						<i>Ephedra fragilis</i>	●●●●●●
FLEIX		NATURALITZATS · NATURALIZADOS NATURALIZED · EINGEBÜRGERT					
<i>Fraxinus angustifolia</i>	●	FIGUERA				LLAMPÚDOL	
		<i>Ficus carica</i>	●●●●●●			<i>Rhamnus alaternus</i>	●●●
GINEBRÓ <i>Juniperus oxiceolus</i>		GARROVER					
<i>ssp. macrocarpa</i>	●	<i>Ceratonia siliqua</i>	●●●●			LLAMPÚDOL BORD	
<i>ssp. oxycedrus</i>	●●●●●●					<i>Rhamnus ludovici</i> – <i>salvatoris</i>	●●●
		LLEDONER					
LLORER		<i>Celtis australis</i>	●●			MARFULL	
<i>Laurus nobilis</i>	●●	PLÀTAN				<i>Viburnum tinus</i>	●●●
		<i>Platanus hispanica</i>	●●				
PI BLANC		POLL BLANC				MURTA	
<i>Pinus halepensis</i>	●●●●●●	<i>Populus alba</i>	●●●			<i>Myrtus communis</i>	●●●
PINASTRE		POLL NEGRE				GINESTA LINIFÒLIA	
<i>Pinus pinaster</i>	●	<i>Populus nigra</i>	●●			<i>Teline linifolia</i>	●
PI D'EN LLORENÇ		OM					
<i>Pinus halepensis</i> var. <i>ceciliae</i>	●●●	<i>Ulmus minor</i>	●●●				
POMERA BORDA							
<i>Sorbus aria</i>	●						
ROURE							
<i>Quercus humilis</i>	●						
ROTABOC							
<i>Acer opalus</i> ssp. <i>granatense</i>	●						

RELACIÓ D'ARBRES SINGULARS DE LES ILLES BALEARS · RELACIÓN DE ÁRBOLES SINGULARES DE LAS ISLAS BALEARES · LIST OF HERITAGE TREES OF THE BALEARIC ISLANDS AUFLISTUNG VON SINGULÄREN BÄUMEN AUF DEN BALEAREN			
NOM · NOMBRE · NAME · NAME	ESPÈCIE · ESPECIE · SPECIES · ART	MUNICIPI · MUNICIPIO · MUNICIPALITY · ORT	DATA CATALOGACIÓ · FECHA CATALOGACIÓN LISTING DATE · KATALOGISIERUNGSDATUM
PI DE CAN REIET	<i>Pinus halepensis</i>	SANTA EULÀRIA DES RIU	29/10/1992
PI DE SA PEDRISSA	<i>Pinus pinea</i>	DEIÀ	29/10/1992
PINS DE SA VENDA DE BALAFIA	<i>Pinus halepensis</i>	SANT JOAN DE LABRITJA	29/10/1992
PINS DE VICENT DE NA BLAIA	<i>Pinus halepensis</i>	SANT JOAN DE LABRITJA	29/10/1992
BELLOTERA DE CAN RITA	<i>Quercus ilex</i>	SANT FRANCESC XAVIER	29/10/1992
PI DE SA CAPELLETA	<i>Pinus halepensis</i>	FELANITX	29/10/1992
ALZINA DEN PERE	<i>Quercus ilex</i>	ESCORCA	29/10/1992
CEDRE DE MASSANELLA	<i>Cedrus atlantica</i>	MANCOR DE LA VALL	29/10/1992
ALZINA DELS SETS CIMALS	<i>Quercus ilex</i>	ESCORCA	29/10/1992
ARBRE DE LA TRAPA	<i>Phytolacca dioica</i>	ANDRATX	29/10/1992
ALZINA DES MOLÍ NOU	<i>Quercus ilex</i>	PUIGPUNYENT	29/10/1992
LLEDONER DE SOR CLARA ANDREU	<i>Celtis australis</i>	INCA	29/10/1992
SAVINA DE SA TANCA D'ALLÀ DINS	<i>Juniperus phoenicia</i>	SANT FRANCESC XAVIER	29/10/1992
REURES DE SA RIERA	<i>Quercus faginea</i>	PUIGPUNYENT	29/10/1992
ELS ESTANCASSANGS	<i>Fraxinus angustifolia</i>	SANTA MARIA	29/10/1992
SAVINA DE SES SALINES	<i>Juniperus phoenicea</i>	SANT FRANCESC XAVIER	29/10/1992
TEIX DE SA GRANJA	<i>Taxus baccata</i>	ESPORLES	29/10/1992
PLATER DE SA GRANJA	<i>Platanus orientalis</i>	ESPORLES	29/10/1992
PINS DEL DOCTOR CAMPS	<i>Pinus pinea</i>	FERRERIES	29/10/1992
PINS DE BINIATZEM	<i>Pinus halepensis</i>	ES MIGJORN GRAN	29/10/1992
TAMARELLS DE L'ILLA DE'N COLOM	<i>Tamarix africana</i>	MAÓ	29/10/1992
ALZINA DE S'ARTIGA VELLA	<i>Quercus ilex</i>	ALAIOR	29/10/1992
ALZINA DE S'ALQUERIA BLANCA	<i>Quercus ilex</i>	FERRERIES	29/10/1992
PI DE SA BIGA	<i>Pinus halepensis</i>	ESCORCA	29/10/1992
ES PI DE SON GUITARD	<i>Pinus halepensis</i>	ESCORCA	29/10/1992
BELLOTERA DE CA'N VICENS DES TORRENT	<i>Quercus ilex</i>	SANT FRANCESC XAVIER	29/10/1992
FIGUERES DE CAN TONI MESTRE	<i>Ficus carica</i>	SANT FRANCESC XAVIER	29/10/1992
ULLASTRE DE S'AEROPORT	<i>Olea europaea</i> var. <i>sylvestris</i>	MAÓ	27/01/2001
MATA DE TURRUBEC	<i>Pistacia lentiscus</i>	ALAIOR	27/01/2001
PACANERS DE S'HORT SQUELLA	<i>Carya illinoensis</i>	ALAIOR	27/01/2001
PI DE CALA GALDANA	<i>Pinus halepensis</i>	FERRERIES	27/01/2001
ALZINA GROSSA	<i>Quercus ilex</i>	ES MERCADAL	27/01/2001
ALZINA DE SA TORRETA	<i>Quercus ilex</i>	MAÓ	27/01/2001
NA CAPITANA (OLIVERA DE SON MUNTANER)	<i>Olea europaea</i>	PALMA	27/01/2001
CASETA DE SES ALZINES	<i>Quercus ilex</i>	SENCELLES	27/01/2001
PI DES CAÜLLS	<i>Pinus halepensis</i>	MARRATXÍ	27/01/2001
PLATER DE SA CLAISTRA D'ALFABIA	<i>Platanus orientalis</i>	BUNYOLA	27/01/2001
BELLOTERA DE CAN CARRERÓ	<i>Quercus ilex</i>	SANT JOAN DE LABRITJA	27/01/2001
OLIVERA DE N'ESPANYA	<i>Olea europaea</i>	SANTA EULÀRIA DES RIU	27/01/2001
GINEBRES I SAVINES DE SA ROTA	<i>Juniperus oxycedrus</i> (2) i <i>Juniperus phoenicia</i> ssp <i>turbinata</i> (5)	SANTA EULÀRIA DES RIU	27/01/2001
ALZINA DE SES TRUTGES	<i>Quercus ilex</i>	ESCORCA	08/03/2003
BELLAOMBRA DE LA PLAÇA DE LA REINA	<i>Phytolacca dioica</i>	PALMA	08/03/2003
DATILERA DE CAN BESCAI	<i>Phoenix dactylifera</i>	BINISSALEM	08/03/2003
FICUS DEL CEMENTERI	<i>Ficus microphylla</i>	PALMA	08/03/2003
FICUS DE LA MISERICÒRDIA	<i>Ficus microphylla</i>	PALMA	08/03/2003

NOM · NOMBRE · NAME · NAME	ESPECIE · ESPECIE · SPECIES · ART	MUNICIPI · MUNICIPIO · MUNICIPALITY · ORT	DATA CATALOGACIÓ · FECHA CATALOGACIÓN LISTING DATE · KATALOGISIERUNGSDATUM
GARROVER DE SON MORA	<i>Ceratonia siliqua</i>	PORRERES	08/03/2003
LAGUNÀRIA DE LA LLOTJA	<i>Lagunaria patersonii</i>	PALMA	08/03/2003
MATA DE SANT JOAN ARNAU	<i>Pistacia lentiscus</i>	SINEU	08/03/2003
OLIVERA DE CORT	<i>Olea europaea</i>	PALMA	08/03/2003
OLIVERA "SA TRONA" DE CA NA MARCA	<i>Olea europaea</i>	BINISSALEM	08/03/2003
PI DE SON CORCO	<i>Pinus halepensis</i>	CONSELL	08/03/2003
PI RAMUT DE BINIORELLA	<i>Pinus halepensis</i>	ANDRATX	08/03/2003
ULLASTRE DE SON CORCO	<i>Olea europea</i> var. <i>sylvestris</i>	CONSELL	08/03/2003
ALZINA D'ALFURÍ DE DALT	<i>Quercus ilex</i>	CIUTADELLA	08/03/2003
DRAGÓ DE L'ILLA DE LLATZARET	<i>Dracaena draco</i>	MAÓ	08/03/2003
PI FELIP DE L'ILLA DE LLATZARET	<i>Pinus halepensis</i>	MAÓ	08/03/2003
PI VER DEL RAFAL ROIG	<i>Pinus pinea</i>	ES MERCADAL	08/03/2003
PI VERA DE CAN BESURÓ	<i>Pinus pinea</i>	SANT JOAN DE LABRITJA	08/03/2003
OLIVERA LA REINA	<i>Olea europaea</i>	CAPDELLÀ	15/01/2005
BELLAOMBRA DE CAN CONRADO	<i>Phytolacca dioica</i>	SANTA MARÍA DEL CAMÍ	15/01/2005
PINS DE PLANICIA	<i>Pinus pinea</i>	BANYALBUFAR	15/01/2005
MURTERA DE LES FUNDADORES	<i>Myrtus communis</i>	PALMA	15/01/2005
LLEDONER DEL CEMENTERI	<i>Celtis australis</i>	MONTUÏRI	30/09/2006
LLEDONERS DE SA CAMPANETA	<i>Celtis australis</i>	PUIGPUNYENT	30/09/2006
LLEDONER DE LLUC	<i>Celtis australis</i>	ESCORCA	30/09/2006
GINJOLER DE CONVENT DE LA CONCEPCIÓ	<i>Ziziphus jujuba</i>	PALMA	12/08/2010
PLATERS DE L'ERMITA DE ST. JOAN DES VERGER	<i>Platanus hispanica</i>	MAÓ	12/08/2010
PLATER DE LA FONT DE VALELLA	<i>Platanus hispanica</i>	SELVA	12/08/2010
PI DE SON CREUS	<i>Pinus halepensis</i>	BUNYOLA	12/08/2010

ELS BOSCOS PÚBLICS / BOSQUES PÚBLICOS / PUBLIC FORESTS / DIE ÖFFENTLICHEN WÄLDER

FORESTS D'UTILITAT PÚBLICA · BOSQUES DE UTILIDAD PÚBLICA · FORESTS WITH PUBLIC USE · GEMEINNÜTZIGE WÄLDER					
DENOMINACIÓ · DENOMINACIÓN · NAME · BEZEICHNUNG	PERTINENÇA · PERTENENCIA · OWNER · EIGENTÜMER	FUP* · MUP* · FUP* · FUP*	TERME MUNICIPAL · TÉRMINO MUNICIPAL · MUNICIPALITY · GEMEINDEGEBIET	ILLA · ISLA · ISLAND · INSEL	SUPERFÍCIE (HA) · SUPERFICIE (HA) · AREA (HA) · FLÄCHE (HA)
Binifaldó	Estat	1	Escorca	Mallorca	388,04
Menut	Estat	2	Escorca	Mallorca	358,84
La Victòria	Ajuntament d'Alcúdia	3	Alcúdia	Mallorca	1.010,36
Comuna de Lloret	Ajuntament de Lloret	4	Lloret de Vista Alegre	Mallorca	139,29
Comuna de Bunyola	Ajuntament de Bunyola	5	Bunyola	Mallorca	716,00
Sa Bassa	Ajuntament de Fornalutx	6	Fornalutx	Mallorca	208,00
Comuna de Sant Martí	Ajuntament de Muro	7	Muro	Mallorca	92,82
Comuna de Caimari	Ajuntament de Selva	8	Selva	Mallorca	753,00
Comuna de Biniamar	Ajuntament de Selva	9	Selva	Mallorca	131,00
Sant Martí	Ajuntament d'Alcúdia	10	Alcúdia	Mallorca	257,25
Son Moragues	Estat	11	Valldemossa	Mallorca	579,96
Sa Mola de Son Massip	CIM	12	Escorca	Mallorca	259,40
Son Fortuny	CIM	13	Estellencs	Mallorca	283,50
Mortitx	Estat	14	Escorca	Mallorca	800,00
Miner Gran	Estat	15	Escorca, Pollença i Campanet	Mallorca	535,85
Puig de Santuiri	Ajuntament de Pollença	16	Pollença	Mallorca	41,05
Puig de Santa Magdalena	CIM	17	Inca	Mallorca	17,60
Tossals Verds	CIM	18	Escorca	Mallorca	578,00
Albarca, es Verger i s'Alqueria	CAIB	19	Artà	Mallorca	1.502,72
Can Marroig i Can Ballet	CAIB (IBANAT)	20	Formentera	Formentera	146,20
Ses Figueroles	CAIB	21	Selva, Escorca	Mallorca	272,58
Cúber	CAIB	22	Escorca	Mallorca	421,98

DENOMINACIÓ · DENOMINACIÓN · NAME · BEZEICHNUNG	PERTINENÇA · PERTENENCIA · OWNER · EIGENTÜMER	FUP* · MUP* · FUP* · FUP*	TERME MUNICIPAL · TÉRMINO MUNICIPAL · MUNICIPALITY · GEMEINDEGEBIET	ILLA · ISLA · ISLAND · INSEL	SUPERFÍCIE (HA) · SUPERFICIE (HA) · AREA (HA) · FLÄCHE (HA)
S'Albufera	Estat/CAIB	23	Muro, Sa Pobla	Mallorca	1.225,85
Son Tries	CAIB (IBANAT)	24	Esporles	Mallorca	13,20
Coma des Prat	CAIB	25	Escorca	Mallorca	189,76
Son Real	CAIB (Diversitat 21)	26	Santa Margalida	Mallorca	315,81
				Total MUP	11.238,06

ALTRES FORESTS DE TITULARITAT PÚBLICA · OTROS BOSQUES DE TITULARIDAD PÚBLICA · OTHER FORESTS IN PUBLIC OWNERSHIP · SONSTIGE WÄLDER IN ÖFFENTLICHER HAND					
DENOMINACIÓ · DENOMINACIÓN · NAME · BEZEICHNUNG	PERTINENÇA · PERTENENCIA · OWNER · EIGENTÜMER	FUP* · MUP* · FUP* · FUP*	TERME MUNICIPAL · TÉRMINO MUNICIPAL · MUNICIPALITY · GEMEINDEGEBIET	ILLA · ISLA · ISLAND · INSEL	SUPERFÍCIE (HA) · SUPERFICIE (HA) · AREA (HA) · FLÄCHE (HA)
Planícia	CAIB	Tràmit	Banyalbufar	Mallorca	446,00
Can Pere Mosson	CIEF	Tràmit	Sant Joan de Labritja	Eivissa	25,70
S'Argentera	CAIB	Tràmit	Santa Eulària des Riu	Eivissa	14,93
Ses Fontanelles	CIEF	Tràmit	Sant Josep de sa Talaia	Eivissa	41,80
Mondragó	CAIB	Tràmit	Santanyi	Mallorca	95,20
Sa Coma d'en Vidal	CAIB (Diversitat 21)	Tràmit	Estellencs	Mallorca	56,50
Sa Dragonera	CIM	Tràmit	Andratx	Mallorca	300,00
Son Amer	CIM	Tràmit	Escorca	Mallorca	97,13
Cala en Turqueta	CAIB (IBANAT)	Tràmit	Ciutadella	Menorca	17,33
Es Grau	Estat/CAIB/Ajuntament Maó	Tràmit	Maó	Menorca	245,00
Es Pinaret	Ajuntament de Ciutadella	Tràmit	Ciutadella	Menorca	17,49
Es Torreto	CAIB	Tràmit	Ciutadella	Menorca	60,00
S'Arangí	CAIB (IBANAT)	Tràmit	Es Mercadal	Menorca	31,25
Caubet	CAIB	No	Bunyola	Mallorca	3,43
Alfurí	Estat (Costes)	No	Ciutadella	Menorca	123,00
Cabrera	Estat (Defensa)	No	Palma	Mallorca	1.318,00
San Isidro	Estat (Defensa)	No	Maó	Menorca	506,00
Can Sorà	CIEF-Patrimoni	No	Sant Josep de sa Talaia	Eivissa	0,54
Raixa	CIM/Estat(FPN)	No	Bunyola	Mallorca	52,00
Sa Duaia	CAIB (IBANAT)	No	Artà	Mallorca	410,13
Es Recó	CAIB (IBANAT)	No	Artà	Mallorca	62,03
Galatzó	Ajuntament de Calvià	No	Calvià	Mallorca	1.401,35
Can Cosmi	CAIB (IBANAT)	No	Sant Joan de Labritja	Eivissa	22,55
				Total altres	5.347,36
				Total Forests Públiques	16.585,42

EXTENSIÓ DELS FORESTS D'UTILITAT PÚBLICA · EXTENSIÓN DE LOS BOSQUES DE UTILIDAD PÚBLICA · AREA OF FORESTS WITH PUBLIC USE · AUSDEHNUNG DER GEMEINNÜTZIGEN WÄLDER			
Mallorca	CAIB/Estat		6.604,59 Ha
	Ajuntaments		3.348,77 Ha
	Consell Insular		1.138,50 Ha
Formentera	CAIB		146,20 Ha
	TOTAL · TOTAL · TOTAL · GESAMT		11.238,06 Ha

ALTRES FINQUES DE TITULARITAT PÚBLICA · OTRAS FINCAS DE TITULARIDAD PÚBLICA · OTHER ESTATES IN PUBLIC OWNERSHIP · SONSTIGE LIEGENSCHAFTEN IN ÖFFENTLICHER HAND			
Mallorca	CAIB/Estat		2.391,29 Ha
	Consell Insular		449,13 Ha
	Ajuntaments		1.401,35 Ha
Menorca	CAIB/Estat		982,58 Ha
	Ajuntaments		17,49 Ha
Eivissa	CAIB/Estat		37,48 Ha
	Consell Insular		68,04 Ha
	Total · Gesamt		5.347,36 Ha
	Total públic · Total público · Total public · Öffentlich gesamt		16.585,42 Ha

FUP*: Catàleg de Forests d'Utilitat Pública
MUP*: Catálogo de Montes de Utilidad Pública
FUP*: Catalogue of Forests with Public Use
Catalogue of Mountains with Public Use
FUP*: Katalog gemeinnütziger Wälder

INVENTARI FORESTAL / INVENTARIO FORESTAL / FOREST INVENTORIES / WALDVERZEICHNIS

S’han emprat diferents criteris per a la definició dels graus de cobertura arbòria i per a la determinació de la metodologia estadística en els processos de presa de dades i d’anàlisi dels resultats de cada un dels tres Inventaris Forestals Nacionals. Aquesta circumstància fa que la comparació i valoració dels seus resultats s’hagi de fer amb les degudes cauteles pel que fa a les tendències que presenten. • Se han empleado diferentes criterios para la definición de los grados de cobertura arbórea y para la determinación de la metodología estadística en los procesos de toma de datos y de análisis de los resultados de cada uno de los tres inventarios forestales nacionales (IFN). Esta circunstancia hace que la comparación y valoración de sus resultados deba realizarse con las debidas cauletas en referencia a las tendencias que presentan. • Different criteria have been used to define the degree of tree cover and to determine the statistical methodology for the data collecting process and for the analysis of the results of each of the three National Forest Inventories. This circumstance means that any comparison and assessment of the results should be made with due caution with respect to the trends they show. • Bei der Definition des Grades des Baumbewuchses und der Festsetzung der statistischen Methoden während der Datenerhebung und der Ergebnisanalyse wurden in jedem der drei spanischen Waldverzeichnisse unterschiedliche Kriterien herangezogen. Dieser Umstand führt dazu, dass der Vergleich und die Bewertung der Ergebnisse in Bezug auf die vorhandenen Tendenzen mit der entsprechenden Vorsicht zu erfolgen haben.

EVOLUCIÓ DELS PRINCIPALS USOS DEL SÒL PER COMPARACIÓ DELS TRES INVENTARIS FORESTALS I L'AVANÇ DEL QUART IFN / EVOLUCIÓN DE LOS PRINCIPALES USOS DEL SUELO POR COMPARACIÓN DE LOS TRES INVENTARIOS FORESTALES Y EL AVANCE DEL 4º IFN* / EVOLUTION OF THE MAIN LAND USES FOR THE COMPARISON OF THE THREE FOREST INVENTORIES AND THE SUMMARY OF THE FOURTH NFI* / ENTWICKLUNG DER WICHTIGSTEN BODENNUTZUNGSARTEN DURCH VERGLEICH DER DREI WALDVERZEICHNISSE UND DER VORSCHAU AUF DAS 4. WALDVERZEICHNIS (IFN*) /

	1 IFN (1971)		2 IFN (1987)		3 IFN (1999)		AVANÇ 4 IFN (2011, EN ELABORACIÓ) AVANCE 4 IFN (2011, EN ELABORACIÓN) SUMMARY 4TH NFI (2011, IN PROGRESS VORSCHAU 4 IFN (2011, WIRD NOCH ERSTELLT)	
	Sup. (ha) / Sup. (ha) / Area (ha) / Fläche (ha)	%	Sup. (ha) / Sup. (ha) / Area (ha) / Fläche (ha)	%	Sup. (ha) / Sup. (ha) / Area (ha) / Fläche (ha)	%	Sup. (ha) / Sup. (ha) / Area (ha) / Fläche (ha)	%
Forestal arbrat / Forestal arbolado / Wooded forest / Waldfläche mit Baumbestand	107.371	21,4	122.475	24,5	186.377	37,3	193.241	38,5
Forestal desarbrat / Forestal desarbolado / Non-wooded forest / Waldfläche ohne Baumbestand	69.219	13,8	81427	16,3	37.223	7,5	30.358	6,1
Ús agrícola / Uso agrícola / Agricultural use / Landwirtschaftl. Nutzung	284.698	56,8	262.533	52,6	249.859	50,1	239.368	47,7
Improductiu / Improductivo / Unproductive / Nicht produktiv	39.308	7,8	32.188	6,5	21.693	4,3	34.772	6,9
Zones humides i aigua / Zonas húmedas y agua / Wetlands and water / Feucht- und Wassergebiete	804	0,2	545	0,1	4016	0,8	3878,16	0,8
TOTAL / GESAMT	501.400	100	499.168	100	499.168	100	501.617	100,0

SUPERFÍCIE DE LES PRINCIPALS ESPÈCIES ARBÒRIES PER COMPARACIÓ DELS TRES INVENTARIS FORESTALS / SUPERFICIE DE LAS PRINCIPALES ESPECIES ARBÓREAS POR COMPARACIÓN DE LOS TRES INVENTARIOS FORESTALES / COMPARISON OF THE AREA OF THE MAIN TREE SPECIES ACCORDING TO THE THREE FOREST INVENTORIES / FLÄCHE DER WICHTIGSTEN BAUMARTEN DURCH VERGLEICH DER DREI WALDVERZEICHNISSE

	1 IFN (1971)		2 IFN (1987)		3 IFN (1999)							
	Sup. (ha) / Area (ha)	Sup. (ha) / Fläche (ha)	%	%	Sup. (ha) / Area (ha)	Sup. (ha) / Fläche (ha)	%	%				
Pinus halepensis	54.705		51		85.053		69,5		115.267		61,9	
Quercus ilex	16.150		15		10.092		8,2		26.549		14,2	
Olea Europea	9.899		9,2		5.301		4,3		36.502		19,6	
Mezclas y otras / Mezclas y otros / Mixed and others / Mischbestand und sonstiger Bestand	26.617		24,8		22.029		18		8.059		4,3	
TOTAL / GESAMT	107.371		100		122.475		100		186.377		100	

DADES DEL 3R IFN PER ILLES / DATOS DEL 3ER IFN POR ISLAS / DATA TAKEN FROM THE 3RD NFI BY ISLAND / DATEN DES 3. WALDVERZEICHNISSES (IFN) NACH INSELN

	MALLORCA		MENORCA		EIVISSA I FORMENTERA	
	Sup. (ha) / Sup. (ha) / Area (ha) / Fläche (ha)	% %	Sup. (ha) / Sup. (ha) / Area (ha) / Fläche (ha)	% %	Sup. (ha) / Sup. (ha) / Area (ha) / Fläche (ha)	% %
Forestal arbrat / Forestal arbolado / Wooded forest / Waldfläche mit Baumbestand	121.968,91	33,45	35.120,45	50,55	29.287,67	44,99
Forestal no arbrat / Forestal no arbolado / Non-wooded forest / Waldfläche ohne Baumbestand	31.146,28	8,54	4.216,37	6,07	1.860,84	2,86
No forestal / No forestal / Unforested / Keine Waldfläche	211.480,92	58	30.142,18	43,38	33.942,49	52,12
TOTAL / GESAMT	365.596,11	73,04	69.479,00	13,92	65.091,00	13,04

FORMACIONS PER ILLES. DADES DEL 3R IFN / FORMACIONES POR ISLAS. DATOS DEL 3ER IFN / WOODLAND TYPES BY ISLAND. DATA TAKEN FROM THE 3RD NFI / FORMATIONEN NACH INSELN. DATEN DES 3. WALDVERZEICHNISSES (IFN)

	MALLORCA		MENORCA		EIVISSA I FORMENTERA	
	Sup. (ha) / Sup. (ha) / Area (ha) / Fläche (ha)	% %	Sup. (ha) / Sup. (ha) / Area (ha) / Fläche (ha)	% %	Sup. (ha) / Sup. (ha) / Area (ha) / Fläche (ha)	% %
Pinars / Pinares / Pine / Pinars / Kiefernwälder	53.745,60	44,06	8.767,71	24,96	24.928,98	85,12
Alzinars / Encinares / Holm Oak / Steineichenwälder	27.397,70	22,46	43.579,98	13,04	0	0
Ullastrars / Acebuchales / Wild olive / Ölbaumwälder	32.736,42	26,84	13.968,80	39,77	47,92	0,16
Savinars / Sabinares / Juniper / Wacholderwälder	305,47	0,25	418,55	1,19	4.070,10	13,9
Altres form. / Otras formaciones / Other tree categories / Sonstige Formationen	7.783,72	6,38	7.385,41	21,03	240,67	0,82

EXISTÈNCIES (NOMBRE D'ARBRES) DE CADA FORMACIÓ PER ILLES. DADES DEL 3R IFN / EXISTENCIAS (NÚMERO DE ÁRBOLES) DE CADA FORMACIÓN POR ISLAS. DATOS DEL 3ER IFN / STOCK (NUMBER OF TREES) IN TREE CATEGORIES BY ISLAND. DATA TAKEN FROM THE 3RD NFI / BESTÄNDE (ANZAHL VON BÄUMEN) JEDER FORMATION NACH INSELN. DATEN DES 3. WALDVERZEICHNISSES (IFN)

ILLA / ISLA / ISLAND / INSEL	PI / PINO PINE / KIEFER	SAVINA /SABINA JUNIPER/ WACHHOLDER	ALZINA / ENCINA HOLM OAK / STEINEICHE	ULLASTRE / ACEBUCHE WILD OLIVE / ÖLBAUM	ALTRES FRONDOSES / OTRAS FRONDOSAS OTHER BROADLEAVES / SONSTIGE LAUBBÄUME	TOTAL GESAMT
Mallorca	17.265.724	163.951	16.588.309	7.672.115	1.647.275	43.337.374
Menorca	3.708.996	92.831	3.205.543	2.917.069	562.791	10.487.230
Eivissa-Formentera	7.658.328	1.185.414	200	49.432	79.019	8.972.393
TOTAL / GESAMT	28.633.048	1.442.196	19.794.052	10.638.616	2.289.085	62.796.997

IFN*: Inventari Forestal Nacional · IFN*: Inventario Forestal Nacional · NFI*: National Forest Inventory · IFN*: Nationales Waldverzeichnis

EL PAISATGE MUNTANYENC HA CANVIAT SENSIBLEMENT DURANT ELS SEGLES XX I XXI. L'ABANDONAMENT DE FEINES TRADICIONALS COM ARA LA FABRICACIÓ DE CARBÓ O CALÇ, QUE FEIEN SERVIR GRANS QUANTITATS DE LLENYA, HA PERMÈS QUE LES FORESTS RECUPERIN MOLT TERRENY • EL PAISAJE DE MONTAÑA HA CAMBIADO SENSIBLEMENTE DURANTE LOS SIGLOS XX Y XXI. EL ABANDONO DE TRABAJOS TRADICIONALES COMO LA FABRICACIÓN DE CARBÓN O CAL, QUE CONSUMÍAN GRANDES CANTIDADES DE LEÑA, HA PERMITIDO QUE LOS BOSQUES RECUPEREN MUCHO TERRENO • THE MOUNTAIN LANDSCAPE HAS CHANGED CONSIDERABLY OVER THE LAST COUPLE OF CENTURIES. THE END OF TRADITIONAL OCCUPATIONS, SUCH AS CHARCOAL AND LIME BURNING, WHICH ONCE CONSUMED HUGE AMOUNTS OF FIREWOOD, HAS MEANT THAT WOODLAND HAS RECLAIMED A LOT OF TERRAIN • DIE BERGLANDSCHAFT HAT SICH IM 20. UND 21. JAHRHUNDERT MERKLICH VERÄNDERT. DAS EINSTELLEN DER TRADITIONELLEN ARBEITEN WIE DIE HERSTELLUNG VON KOHLE ODER KALK, FÜR DIE GROSSE MENGEN BRENNHOLZ VERWENDET WURDEN, HATTE ZUR FOLGE, DASS DIE WÄLDER VIEL GEBIET ZURÜCKEROBERN
(FOTO: CARLOS PACHE)

LES OLIVERES, QUE UN TEMPS FOREN EMPELTADES SOBRE ULLASTRES A LES MARJADES PER A L'APROFITAMENT ECONÒMIC, SÓN AVUI UN ELEMENT PAISATGÍSTIC DE PRIMER ORDRE • LOS OLIVOS, QUE ANTAÑO FUERON INJERTADOS SOBRE ACEBUCHES EN LOS RIBAZOS O *MARJADES* PARA EL APROVECHAMIENTO ECONÓMICO, SON HOY UN ELEMENTO PAISAJÍSTICO DE PRIMER ORDEN • THE OLIVE TREES THAT WERE ONCE GRAFTED ONTO WILD OLIVE TREES ON THE HILLSIDE TERRACES PURELY FOR FINANCIAL PROFIT ARE NOWADAYS A MAJOR FEATURE OF THE SCENERY • DIE OLIVENBÄUME, DIE ZEITWEISE ZUR WIRTSCHAFTLICHEN NUTZUNG AUF DIE AUF DEN TERRASSEN WACHSENDEN ÖLBÄUME GEPFROPFT WURDEN, SIND HEUTE EIN LANDSCHAFTSELEMENT ERSTER GÜTE
(FOTO: CARLOS PACHE)

OLIVERA DE SA TROVA
(FOTO: SALVADOR CANVIS)

Making the most of the occasion of 2011 being declared International Year of the Forests by the UNO, the “Gallery of Species of the Balearics” collection would like to make its contribution in the form of the book you are holding. The uses of the woodlands of the Balearics have altered significantly over time, and, from large scale harvesting of timber and firewood, things have changed to a general awareness of their importance with respect to the environment and landscape. The lessening of the intensity of the exploitation of forest resources has brought about a ‘naturalisation’ of our environment. The book also brings together a number of photographs of the most significant notable trees in the islands, hugely important parts of our heritage and history.

The previous volumes in this collection have been dedicated to the Black Vulture (2004), the Mallorquin Midwife Toad (2005), the Lizards of the Balearic Islands (2006), the Monk Seal (2007), the Flowers of Puig Major (2008) and the Osprey (2009).

Die Sammlung „Galeria Balear d’Espècies“ nutzt den Umstand, dass die UNO das Jahr 2011 zum Internationalen Jahr der Wälder erklärt hat und möchte ihren Beitrag dazu mit dem Buch leisten, das Sie in Ihren Händen halten. Die Nutzung der Wälder auf den Balearen hat sich im Verlauf der Zeit merklich geändert. Von einer sehr bedeutenden Waldnutzung in Form von Holz und Brennholz sind wir zu einem allgemeinen Bewusstsein des Wertes der Wälder für Landschaft und Umwelt gelangt. Die Verringerung der Bewirtschaftungsintensität hat zur Folge, dass sich unsere Umwelt regeneriert. Das Buch enthält darüber hinaus einige Bilder der wichtigsten singulären Bäume unserer Region, die historische Vermögenswerte von großer Bedeutung darstellen.

Die vorhergehenden Bände der Sammlung sind dem Mönchsgeier (2004), dem *Ferreret* (2005), den Eidechsen der Balearen (2006), der Mittelmeer-Mönchsrobbe (2007), den Blumen des Puig Major (2008) und dem Fischadler (2009) gewidmet.

SAVINA
(FOTO: SEBASTIÀ TORRENS)

Les savines consoliden les dunes i proporcionen el paisatge més emblemàtic de les platges mediterrànies millor conservades • Las sabinas consolidan las dunas y proporcionan el paisaje más emblemático de las playas mediterráneas mejor conservadas • The junipers strengthen the dunes and help to form the scenery most representative of the best conserved Mediterranean beaches • Die Wacholderbäume festigen die Dünen und bilden die emblematischste Landschaft der am besten erhaltenen Mittelmeerstrände

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria de d’Agricultura,
Medi Ambient i Territori

PERIFÈRICS
Divulgació